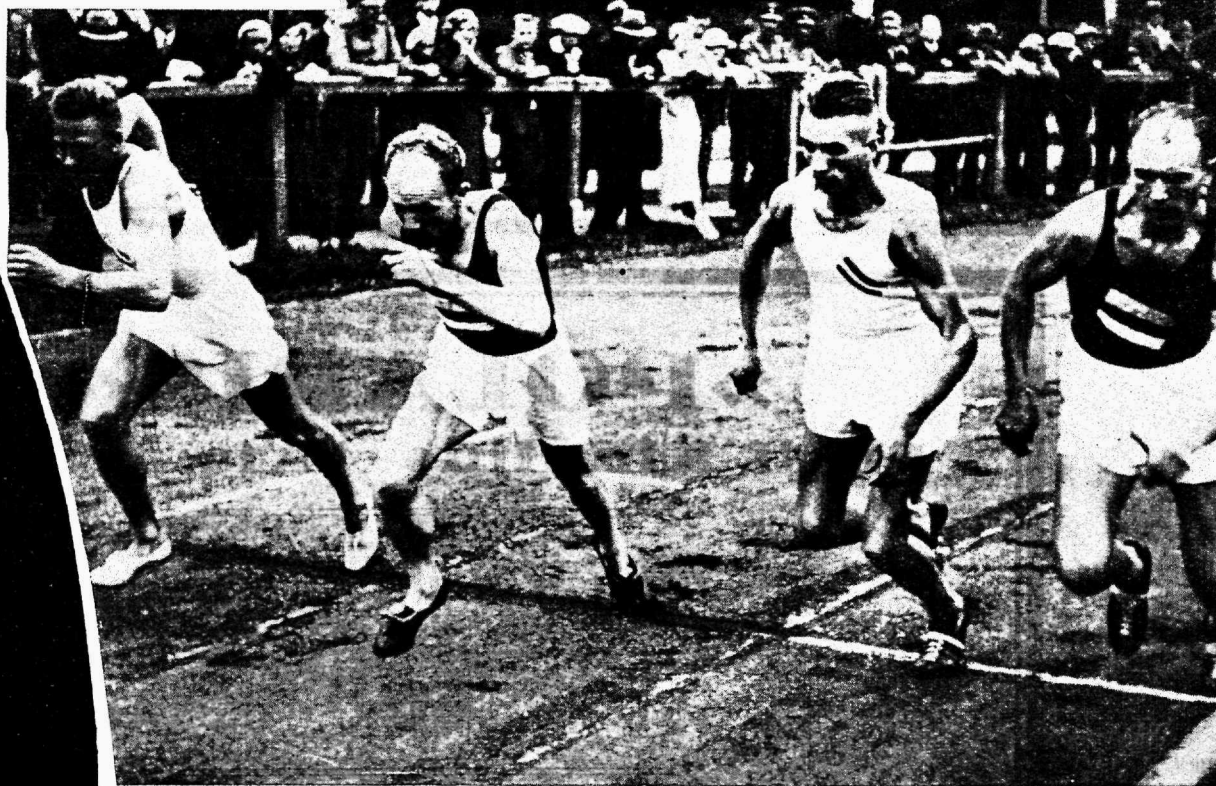
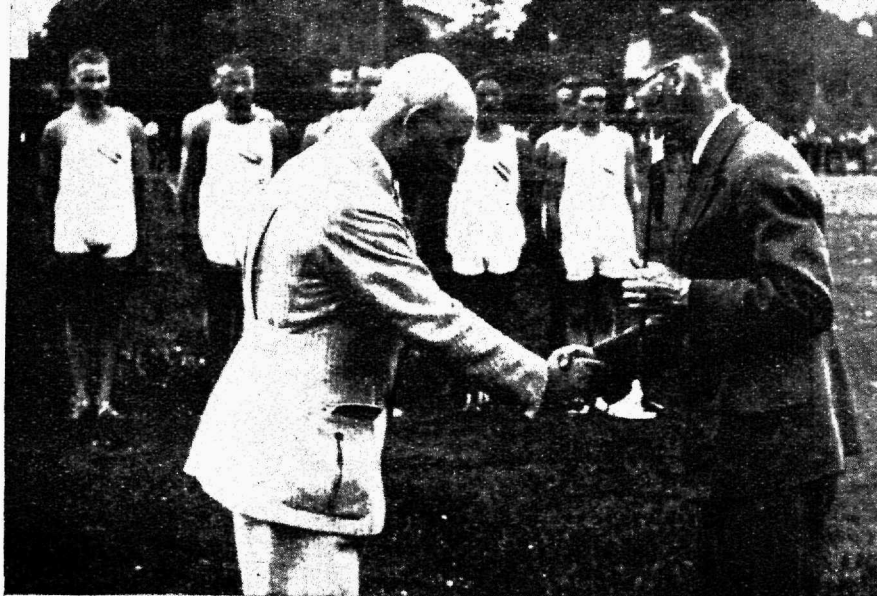

EESTI

25

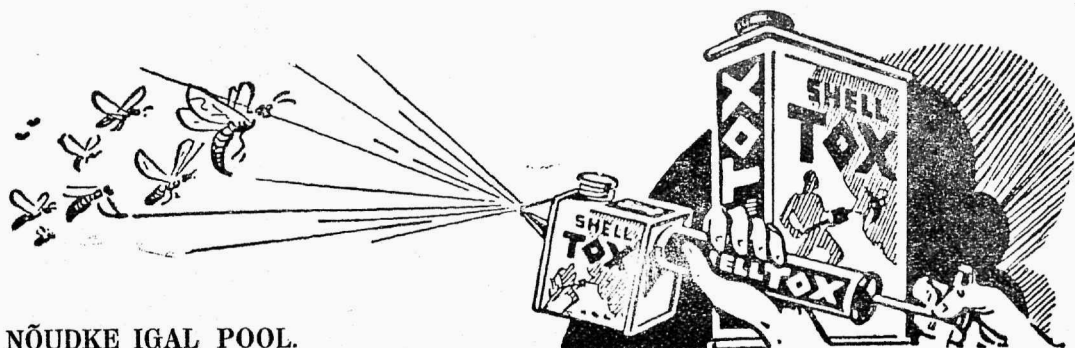

PORDILEHT

SHELL-TOX

hävitab kindlalt ja
kiirelt kõik putukad.

Kahjutu loomadele, inimestele
ja riietele.

NÕUDKE IGAL POOL.

PEALADU: **THE SHELL COMPANY OF ESTHONIA,
LTD LONDON.**

Tallinn, Merepuiestee 17

telef. 310-54 ja 305-94

»POLARIS«

Eesti Kinnitus-Aksia-Selts

võtab vastu järgmisi

KINNITUSI:
TULE-, MURDVARGUSE-, VEO-,
VÄÄRTSAADETE-, KASKO-
(LAEVAKEREDE) JA KLAASI-
KINNITUSI

Seltsi põhi- ja tagavarakapitalid ületavad **Kr. 810.000.—**

Seltsi asutamisesest peale on kahjude eest välja maksetud
üldkokku **Kr. 3.803.290.90.**

Soliidne edasikinnitus! Kahjud likvideeritakse viivitamata!

Juhatus asub **Tallinnas**, Vana Viru tän. nr. 12. Kõnetraat 426-66
Telegr.aadress: »Polaris«.

Osakond asub **Tartus**, Lihaturg nr. 7. ~ ~ ~ ~ Kõnetraat 6-75.

Esindajad kõigis linnades ja maakohtades.

EESTI SPORDILEHT

SPORTTEADUSLIK KUUKIRI

TOIMETUS: TALLINN, MÜÜRIVAHE 16-33.
VASTUTAV JA TEGEV TOIMETAJA
OSKAR LÖVI.

TOIMKOND: MAG. A. GRÜNBERG,
ED. HIOB, DR. E. KIRSCHENBERG, L. TÖN-
SON, DR. MED. J. VILMS JA H. VISMAN.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, 1/2 a. 1 kr. 50 snt, 1/4 a. 75 snt.
Välismaale aastaks 4 krooni, 1/2 a. 2 krooni, 1/4 a. 1 kroon.
Üksiknumber 25 senti.

14. AASTAKÄIK

ILMUB IGA KUU
20. PÄEVAL

TALITUS: TALLINN, MÜÜRIVAHE 16-33.
TALITUS ON AVATUD IGAPÄEV KL. 2-4.
TELEFON 444-28.

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU: talitus,
Müürivahe 16-33, tel. 444-28; A. Hahn, tel. 440-98
ja ajakirjanduse kontorid.

KUULUTUSTE HIND: välimine kaas ja tekstis: 1/1 lhk. Kr. 50.—
1/2 lhk. Kr. 25.—, 1/4 lhk. Kr. 12.50; sisemised 1/1 lhk. Kr. 40.—
1/2 lhk. Kr. 20.—, 1/4 lhk. Kr. 10.—

TELLIMISTE VASTUVÕTMINE talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites.

Nr. 7

Juuli

1933

Eesti kergejõustiku elustamisele!

Aleksander Antson

Eesti kaotus viimasel kergejõustiku maavõistlusel Lätile on pikema vaheaja järele jälle akuutselt tõstnud päevakorrale hädavajaliselt lahendust vääriva probleemi: mida teha selleks, et Eestis kergejõustikku viia jälle väärilisele õitsele.

Selle küsimuse päevakorrale kerkimisel meelestuvad „vanade heade aegadena“ aastad, mil Aleksander Klumbergi, Jüri Lossmanni, Harald Tammeri ja Johannes Villemsoni sportliikudel tegutsemispäevil Eestil oli nende sagedaste suurvõitude tõttu rahvusvaheline kuulsus Euroopa väljapaistvama spordimaana. Eesti on kahjuks selle hinnatava positsiooni suursaavutuste intensiivse sportliku arengu tõttu pikkamisi kaotanud. Ei ole ime, et äsjane kaotus kergejõustiku maavõistlusel Lätile tundub eriti mõrudana — kuulub ju Läti kergejõustiku alal Euroopa riikide hulgas keskpäraste ridadesse.

Eesti spordijuhtidele on kaotuse tõttu Lätile tehtud rohkesti etteheiteid. Enamus etteheitjaist on aga oma süüdistused rajanud täiesti valealuseile. Arvamised, nagu oleks nüüdne kaotus maavõistlusel tingitud vaid eksitustest ja vääratsustest meie rahvusmeeskonna koostamisel, on ainult osaliselt paikapidav.

„Tagantjärele targad“ süüdistajad on unustanud selle tõhusa tõe, et süüdistamise ja etteheidete-valingu asemel, mis õhutab niigi teravad vahekorrad veelgi teravamaks ja muudab meeled aina kibedamaks — on alati kasulik ja targem asjalik analüüs ja oma käte kaasaaitav külgepanek.

Eesti kaotuse põhjused peituvad käesolevate ridade kirjutaja arvates palju sügavamal, kui seda senised etteheitjad on arvanud. Nii valus kui see tõde ka bravuurseile, süüdistamisnaudingust lohututsijaile oleks

— on aeg tunnustada: Läti on Eestist momeidil kergejõustikus parem. Meie tublid võistlusriivaalid ja naabrid on seda juba enam kui kord tõestanud ja väärivad seetõttu täit tunnustust. Kuidagi meil mõnel alal juba kurvaks rahvuslikuks traditsiooniks arenemas oma võimete liigne ülehindamine ja tõsiasjade selgeltnägemise asemel astumas põline harjumus pettepilte ja uimastavaid illusioone esile manada, selleks, et endiselt võiksime hooplevas mõnulemises uskuda oma üleolekut, siis kahjuks faktid kõnelevad siiski seevõrra selget keelt, et ammugi oleks aeg mõnegi väärarvamise hädavajalikuks revideerimiseks. Lase me siis kõnelda faktidel: Eesti ja Läti vahel on seni peetud kolm kergejõustiku maavõistlust. Esimese maavõistluse võitis Eesti 1931. a. Tallinnas 81:79, s. o. ainult kahepunktalise eduga, kuid lätlaste ebaõnne tõttu. Järgmisel maavõistlusel võitis Läti Eesti Riias 1932. aastal tagajärjega 87,5:70,5 ja käesoleval aastal kolmandal järjekordsel maavõistlusel tagajärjega 82:77. Need tõsiasjad üksi kõnelevad juba küllalt selget keelt. Kõigele sellele lisaks peame tunnistama, et Läti kergesportlased on eestlastest tunduvalt paremad kiirjooksudes ja kestvusjooksudes ning nagu viimase maavõistluse tulemused tõestavad, täiesti võrdsed hüpetes ja heidetes. Lätlaste paremus on vaidlematult väga napp, kuid seni on sellest piisanud kahe maavõistluse võitmiseks.

Usun, et üheks peamiseks põhjuseks, mis Läti võite seni soodustanud, on olnud pettekujutus, nagu oluks Läti meist kergejõustikus nõrgem. Selle üleolemisviirukiga segatud psühhoosi tõttu oleme alati maavõistlustesse Läti vastu suhtunud liig roosilise meeleoluga. Ettevalmistusi maavõistluste vastu on alustatud

Kaanel pille äsjapeetud Eesti-Läti kergejõustiku maavõistluselt. All — 1500 m jooksu start. Vasakult: Rieks-tinsch, Läti, A. Jürtau, Eesti, V. Buceniaks, Läti ja E. Prööm, Eesti. Ülal — Eesti-Läti esindajate käepigistus maavõistluse avamisel. Paremal EKRAVE-ide esimees dr. A. Veiss, vasakul Läti kehakasvatuse inspektor Zerkulis.

peagu alati alles viimasel silmapilgul. Väited, et Läti on toiminud samuti, ei pea paika — sest sitked naabrid nähtavasti on võinud endale lubada sarnast „lüksust“ — kuna nad oma paremuse tõttu niigi on tulnud võitjaks ilma põhjalikumagi ettevalmistuseta.

Ülaltoodud read pole mõeldud süüdistusena. Tõotegijaid meie kergejõustiku viinamäel on olnud viimaseil aastail vähe ja nendegi väheste võimed ei küüni kõigeks.

Meie kergejõustiku praegune tase ja eriti viimane maavõistlus tõestas aga veelgi kord, et paratamatult tuleb hakata järelejätmalt rõhutama ja propageerima suuremat tähelepanu kergejõustikule. Kergejõustiku õitsengule viimise idee peab saama Eesti spordijuhtidele südame lähidasemaks kui kunagi varem. Iseenesest ei muutu midagi kiirelt. Kaotused ja lüüasaamise mõrudus, need võivad vaid korduda ja meie spordipubliku rõõmustaval viisil kasvava huvi kergejõustiku vastu poolel arengul halvata.

Meie tulevase edukuse kergejõustikus tagavad paljud rõõmustavad eeldused: 1) paremais arenguaastais viibivad kergejõustikulootused Sule, Viiding, Kuuse, Feldmann, R. Tomson, J. Tomson, Pau, Jürtau, Prööm, Peterman, Laas, Schmidt j. t.; 2) massiline huvi kergejõustiku vastu sportlaskonnas; 3) publiku huvi suurenemine kergejõustiku vastu. Loetletud põhjuseil julgen väita: Eestis on kergejõustik palju arenemisvõimelisem kui Lätis. Meie sangarlikel nivaalidel selle vastu on kasvav „kaardivägi“ palju väiksem: Dimza, Jurgis, Racenajs, Buceniaks, Maleiko ja Liepinsh — nendega piirdubki Läti kergejõustikulootuste nimestik. Kivitis ja Mottmillers on juba vananemas. Esimesele vaevalt lähemal aastail on Lätist asemele astumas väärlist järeletulijat. Sellele lisaks kaebas Mottmillers alles äsjasel maavõistlusel nende ridade kirjutajale, et Läti spordipublikul huvi kergejõustiku vastu on palju väiksem kui Eestis. Buceniaks imestades selle üle, et meil maavõistlust oli saanud jälgima „nii palju“ pealtvaatavaid. Lätis tõmbavat publikut vaid jalgpallivõistlus ja Dalinschi käiguvõistlused.

Kuid oleks ekslik arvata, nagu võiks Eestis kergejõustik iseenesest minna õitsele. Isiklikult olen arvamisel, et ainult põhjalikud reformid võivad viia Eesti kergejõustiku uuele rahuldavale tõusule. Liig vähe on seni suudetud teha süstemaatikkude tööd meie kergejõustikutaseme tõstmiseks. Juhtivate tegelaste vähesus, nende ülekoormatus tööga, ennekõike aga kindla süsteemi ja ulatuslikuma töökava puudumine on olnud pidurdavaiks tegureiks meie kergejõustikus.

Millised on aga need reformid ja teed, mis Eesti kergejõustiku võiksid viia uuele tõusule? Selle küsimuse otsustamine pole kaugeltki nii hõlpus, kui etteheidete tegemine ja praeguse olukorra arvustamine.

Isiklikult arvan, et meie kergejõustiku edukuseks on vajaline kõige laialdasemaid rahvamasse haarava organisermistöö alustamine. Kergejõustik on Eestis vaja arendada juba kõige lähemal ajal spordialaks, mida harrastavad laialdased massid. Praegu on kergesportlaste arv meie rahvaaru kohta liialduselt väike. Otse kurioosumina tundub tõsiasi, et Eestis näiteks 400 m jooksjaid kogu riigi kohta vaevalt on üle 20—30-ne. Neistki veel ainsagi võimed õieti ei küüni rahvusvahelise tasemeni. Pau tagajärg maavõistlusel 52,2 on hea ainult algaja kohta, teiste maade „veerandmailerite“ tagajärgedega võrdlemisel ei kannata see kuigi suurt arvustust. Põlnud mingi ime, et Eesti maavõistlusel sarnase puuduliku 400 m jooksjate kaadri tõttu paratamatult pidi 4×400 m-is kapituleeruma.

Esiivõistluste reformatsioon on teiseks teguriks, mida teostama tuleks hakata käesoleval aastal, et muuta arenemisvõimelisemaks ja massilisemaks meie kergejõustiku. EKRAVE-liit peaks võtma eeskujuks Eesti jalgpalliliidu tegevuse, kelle senine töö meie teiste liitudega võrreldes on olnud kõige plaanikindlam ja süstemaatikum ning seetõttu, julgen väita, ka tagajärjekam. Meie senine kergejõustiku esivõistluste korraldamise süsteem on aga olnud suuresti puudulik. Eesti esivõistlusi kergejõustikus on küll peetud järjekindlalt igal aastal, kuid need on kujunenud peamiselt otsekui Tallinna ja Tartu linnavõistluseks. Provintsilinnadest on osavõtjaid Eesti esivõistlustele saanud võrdlemisi vähe ja pealegi provintsilinnadest tulevate osavõtjate arv viimaseil aastail on kahjuks hakanud näitama kahanemistendentsi. Paljust Eesti linnadest pole viimaseil aastail saanud (nagu varemgi) ainustki osavõtjat (Kuresaarest, Võrust, Petserist j. m.).

On vist hädavajaline, et EKRAVE-liit jalgpalliliidu eeskujul esivõistlustest osavõtjad jaotaks klassidesse. Mõeldav oleks võistlejate liigitamine: eri, A, B ja C klassi. Klassidesse jaotamine ühtlustaks konkurentsi tugevuse ja ergutaks nõrgemaid oma võimetele vastavas klassis kaasa võistlema.

Samuti tuleks EKRAVE-liidul viia läbi nõue, mille järele Eesti esivõistlustest võiksid võtta osa ainult need sportlased (vastavasse võistlejate klassi kuuludes), kes varem samal aastal oma maakonna esivõistlused kaasa teinud. See tagaks maakondlike esivõistluste suurema õnnestumise ja nende kindlama ärapidamise. Samuti peaks liit kategooriliselt jälgima, et kõigis maakondades kohalikud kergejõustiku esivõistlused peetaks järjekindlalt igal aastal. Samuti poleks halb, kui liidu algatusel kogu Eestis saaks nüüdsest peale hakatud korraldama ringkonna meistrivõistlusi, kusjuures kogu maa võiks jaotada jalgpalliliidu eeskujul nelja ringkonda: Põhja-, Ida-, Lõuna- ja Kesk-Eesti ringkondadesse.

Selleks, et ergutada provintsilinnade sportlasi semistest suuremal määral Eesti esivõistlustest osa võtma, tuleks liidul panna välja mõned rändauhinnad, mis esivõistlustel saavutatud üldpunktide järgi määrataks kõige edukamalt esinenud provintsilinnadele (Tallinn

HOOAJA PARIMAIID SPORTLASI: Vasakult I. MARKS, K. KASK, G. SULE ja A. VIIDING.

ja Tartu sellest võistlusest auhinnale peaksid jääma välja).

Aastaid tagasi kurdeti meil kergejõustiku võistluse rohkuse üle, nüüd on olud kujunenud otse vastupidiseks. Eriti vähe on viimaseil aastail Eestis korraldatud rahvusvahelisi kergejõustiku võistlusi, mille tähtsus ergutava tegurina sportlaskonnale ometi palju suurem kui seda arvatakse. Veel vähem on Eesti sportlastel olnud viimaseil aastail võimalusi võtta osa välisriikide korraldatud rahvusvahelistest suurvõistlustest. Eesti kergejõustiku arenguks sagedam korraldada rahvusvaheliste võistluste korraldamine kodumaal ja meie nimekamate sportlaste saatmine välisvõistlustele on aga hädavajaline.

Lisaks rahvusvahelistele võistlustele tuleks kodumaal eriti propageerida traditsiooniliste linnavõistluste korraldamise mõtet. Samuti tuleks elustada varjurusma uinunud, kuid sportlikult nii rohkesti huvipakkuv Tallinn-Tartu linnavõistluse korraldamine.

Edasi on kogu Eesti spordiliikumise huvides, et Aleksander Klumberg, nii pea kui vähegi võimalik saaks ümber paigutatud oma praeguselt — kehakultuuri sihtkapitali valitsuse teadusliku sekretäri — kohalt Eesti üldtreeneri kohale. Praegune töökoht jätab Klumbergile liig vähe võimalusi tegutsemiseks oma õigel alal — treenerina. Kui Klumberg selle asemel, et oma praeguse töökoha nõuete tõttu istuda büroos ja sõita mööda Eestit ringi, oleks saanud rohkem võimalusi Eesti kergejõustiku rahvusmeeskonna ettevalmistamiseks, siis vast Läti oleks juba käesoleval aastal võidetud. Mida varem Klumberg määratakse Eesti üldtreeneriks, seda kasulikum on see Eesti kergejõustiku arengule!

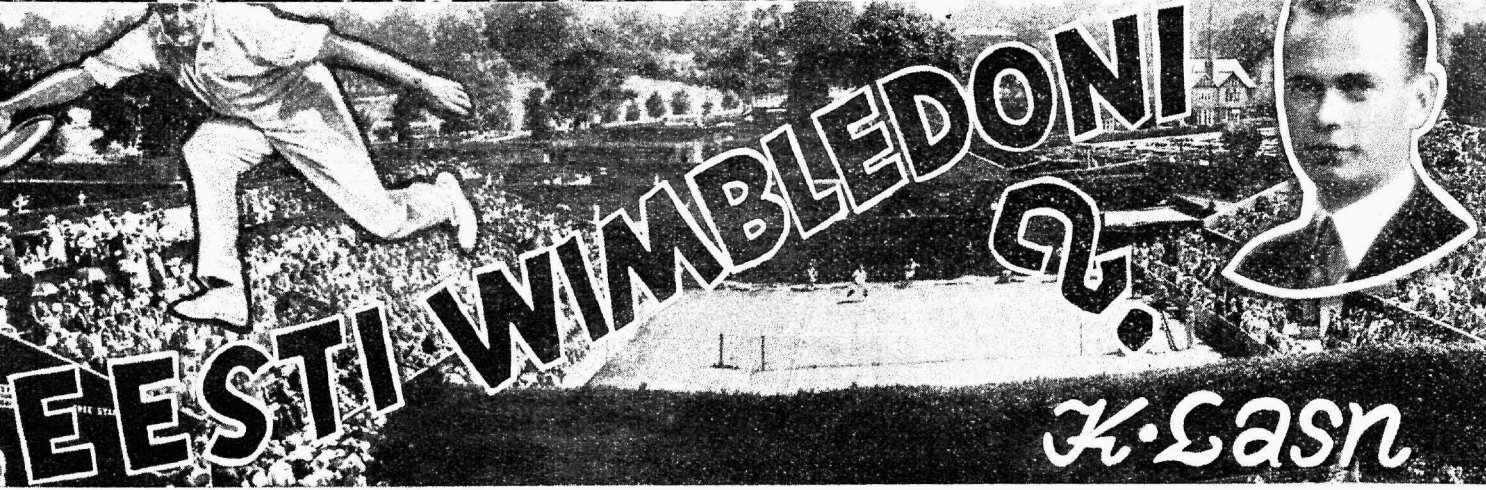
Kõigele lisaks: EKRAVE-liit peab panema senisest suuremat rõhku kergejõustikukursuste korraldamisele kodumaal. Üleriikliku spordinädala organiseerimistööd tuleb jätkata juba nüüd — vää-

oleks arvata, et ettevalmistustöödega tulla korralikult toime siis, kui neid jätkatakse meil juba traditsiooniks kujuneda ähvardava harjumuse järele alles mõned nädalad enne sündmust ennast. Samuti tuleb järgmise Eesti-Läti kergejõustiku maavõistluse ja olümpiamängude vastu alustada eeltöödega juba nüüd. Kolm seni peetud maavõistlust on meile vist juba küllaldaselt tõestanud, et Läti võime võita vaid pikemaajalise ja süstemaatiliku ettevalmistustöö puhul. EKRAVE-liidu ülesandeks on selle algatamine ja edaspidine juhtimine ning kontrollimine. Esimesed katsevõistlused maavõistluse vastu oleks vaja korraldada juba tuleval varakevadel. Küllaldaste katsevõistluste korraldamine rahvusmeeskonna moodustamisel ei saaks tekkida enam kuigi palju lahkavusi ja etteheiteid spordijuhtidele.

Meie kergejõustiku edukuseks tarvilikkude ettevõtete ja reformide teostamiseks on aga vajaline luua enne kõike usalduslikum ja sõbralikum õhkkond meie spordiliikumises. Vaen ja intriigid üksikute tegelaste ja seelaste vahel on mürgiks, mis halvab ja suretab ilusamadki algatused juba eos.

Kokku võttes käesolevate ridade kirjutaja veendumuste järgi Eesti kergejõustiku uuele õitsengule viimiseks on vaja: 1) kergejõustik Eestis muuta massiliseks; 2) esivõistluste senine süsteem reformeerida; 3) rohkem rahvusvahelisi kergejõustikuvõistlusi; 4) soodsamaid võimalusi parimaile Eesti sportlastele välisvõistlustest osavõtuks; 5) Aleksander Klumberg üldtreeneriks; 6) rohkem linnavõistlusi; 7) rohkem kergejõustiku-kursusi; 8) pikemaajaline ja süstemaatiline ettevalmistus olümpiamängudeks, maavõistluseks ja üleriiklikuks spordinädalaks; 9) seelaste ja sporditegelaste vahelise vaenu ja intriigide kaotamine; 10) kõik heakskiitmist väärivad algatused viibimatult teostada.

Tallinnas, 16 VII 33.

Eesti tennisetase on viimastel aastatel tõusnud tugevasti. Kui vaadelda praegust momenti, siis Lätist ja Leedust oleme klassi võrra paremad. Kuigi näiteks Lätis võimalused tennisipordi arenemiseks suurte klubide, rohkete väljakute ja ka majanduslikkude tingimuste näol on märksa avaramad, pole lätlased neid eeltingimusi osanud küllaldaselt kasutada. Selle tagajärjel on Eesti-Läti tennisvõimete vahekorrad praegu sääraned, et meie edetabeli kuues-seitsmes mees vabalt võib võita Läti parimaid. Leedu tase on veelgi madalamal. Parim leedulane — president Smetona poeg — vääriski meedetabelis tagasihoidliku kümnenda koha. Kuid hinnatavam meie ülekaalust lõunapoolsete naabrite üle on sama põhjapoolse suurvenna, Soome, üle. Soomes on küll meie parimatele lähedasemaid vastaseid kui Lätis või Leedus, kuid kui arvestada mõlema rahvuse 10 parimaga, siis võib öelda, et Eesti on ligemale klassi võrra parem ka Soomest. Veelgi paremad on meie naised Soome naistest. Üldvahetunde illustreerib võrdlemisi tabavalt läinud aastase maavõistluse tulemus Eesti eduks 16:6. Soomlased võisid siis suurt kaotust vabandada mõne mängija puudumisega, tingituna mõningatest lahkkelidest Soome liidu ja mängijate vahel, kuid ka nende osavõtu puhulgi oleks Eesti võitnud. Nüüd on aga lahkkelidest üle saadud ning 28.—30. juulil Helsingis peetaval järjekordsel maavõistlusel on hõimudel võimalus revanscheerida. Isiklikult pean soomlaste revanschi suure kahtluse all olevaks, kui koguni mitte võimatuks. Julgen ennustada, et Eesti 6-st mehest ja 3-st naisest koosnev team võidab ka eesiseva maavõistluse ja seda läinud aastasele sarnase skooriga. Eesti tennis on kindlasti mõõda rühkinud Soome omast ja võib otsida tugevamaid vastaseid.

Tugevamate vastaste leidmiseks peaks Eesti kindlasti osa võtma Davisipi võistlustest. Õieti oleks seda pidatud tehtama juba varemgi, vähemalt paari aasta eest. Kiirendav mõju Eesti tennisimargi tõusule oleks siis olnud vältimatu. Mitteosavõttu Davisipiist on tenniseliit vabandanud osavõtu puhul seoses olevate suurte kuludega. Pigemini on selles süüdi liidujuhtide n. ö. napp aktiivsus. Väikekodanlikult piirduetakse liidu eelarves 3—400-kroonilise üldsummaga ja ei püüta hankida suuremaid sissetulekuid, eeskujuna võtmata

klubidest, kes ainsa tenniseballiga on teeninud 1000 krooni ümber. Tenniseliidul ei peaks palju raskem olema korraldada samasuguseid halle. Davisipiist osavõtuks jatkaks ühest tuhandekroonisest summast ülejäägiga kõikideks tarvilikkudeks maksudeks ja kuludeks. Nii et majanduslikust küljest ei saa olla takistust.

Suureks takistuseks ei saa pidada ka meie tennisipordi taset suhteliselt maailma tennisega. Viimasel ajal on meie tenniseringkondi häirinud Soome fiasko Davisipi tsüklis sel aastal. Soome kaotas Londonis Inglisele 0:5, kusjuures ka kõik setid kaotati ränkade vahetõrjadega. Eesti suhteid ei saa sellest teha mingisuguseid konkreetseid järeldusi. Eeskätt: Inglise on alati püsinud maailma tenniserahvuste esirinnas ja kaotust säärasele maale ei saa pidada traagiliseks. Teiseks: Soome on Eestist nõrgem vastane. Näiteks pole võimatu, et Eestigi praegusel momendil võidaks Soome 5:0. Soomlaste parim — A. Grahn — ei peaks nende ridade autorile ja ka H. Pukkile olema võitmatuks vastaseks, samuti ükskõik kes teiseaastase soomlastest. Paarimängus Lasn-Pukk võib domineerida Grahn-Grotenfeldti üle.

Õnne soodustusel loomisel võib Eesti Davisipi kokku sattuda ka Inglisest palju nõrgemate vastastega. Nagu mind lahkkesti on informeerinud meie Londoni atšhee hra Raud ja nagu ma ise andmeid kogunud maailma tennisest, leidub rida Davisipiist osavõtva rahvuseid, kelle Eesti oleks suuteline võitma. Nimetan neist ainult nõrgemaid, nagu Greeka, Egiptus, Monaco j. t. Kuid niivõrd oluline pole Davisipiist osavõtu puhul võidud, kui üldse võimalus kohata tugevate vastastega ja nendest õppida. Juba ainult viimases mõttes peame osa võtma Davisipiist.

Kahjukiindlalt jaatav peaks Eesti osavõtt olema järgmistest Davisipi võistlustest. Nagu vast juba kuulnud, reorganiseeritakse uuteks võistlusteks tsükl. Geograafiliste asupaikade järele jagatakse kogu maailm tsüklilist osavõtjate suhtes rühmadesse. Sel puhul on arvata, et Eesti selekteeritakse Läti ja Leedu mitteosavõtu puhul Skandinaavia rühmadesse. Skandinaavia riikidega võib Eesti võistelda aga tasavägiselt. Turniirisüsteemis võidaksime kindlasti Norra ja Soome, kuna kaotada võime ühele kahest, kas Rootsile või Daanile. Seega platseeruks Eesti Skandinaavia grupis tei-

sena, õnne puhul esimesena, halvemal juhul kolmandana. Positsioon Skandinaavia riikide seas võib kõveneda aasta-aastalt.

Kui üldiselt rääkida Eesti tennise edasiarengust, siis võib tulevikku selles mõttes pidada roosiliseks. Tennise kandepind on laienenud ja laieneb üha. Praegusest kõige nooremast avalikult esinevast generatsioonist on lubavamaid mehi Meier, Kuus j. t. Isiklikult olen väga huvitatud võrsuvast generatsioonist. Olen leidnud 4—5 noort (nimesid on asja huvides varajane nimetada), kellel on näiliselt head tennistalenti. Tahan neist teha tulevikumehed.

Kui Eesti tennis edasi areneb viimaste aastate tempos, siis 3—4 aasta pärast võib ta tase olla umbes Saksa kõrgune ja veel paar aastat sellest edasi võiks Eesti maailma tenniserahvuste seas olla seitsmes kuni kümnes maa.

Baltimaade parimaks tennisistiks julgen pidada enast. Kardetavamaks vastaseks mulle peeti soomlast A. Grahn'i. Kolme aast akest kaotas talle nelja setiga, kuid tänavu Helsingis võitsin ta kaks korda. Dr. med. Arne Grahn pead hindama suurte teenetega meheks Soome tennisspordile. Tema algatusel asutati hiljuti Helsingis Tennisklubben 33, mille kaudu A. Grahn tahab jätkata tööd Soome tennis edasiarendamiseks. Ühtlasi on A. Grahn nüüd valitud Soome tenniseliidu esimeheks. Varanduslikult hästi kindlustatuna on Grahn suureks filantroobiks hõimurahva tenniseelu alal. Helsingis viibides olin ta isiklikuks külaliseks, mille tõttu mul õnnestus lähemalt tutvuda suurima Soome tennisemängija ja -juhiga. Ta on väga sümpaatlik inimene, koguni tagasihoidliku iseloomuga. On suur loomadearmastaja. Helsingist eemal on tal suur hõberebaste kasvatus. Tema armastust loomade vastu illustreerib järgmine minu juuresolekul asetleidnud juhus. Vastastikku istudes ja juttu vesteldes märkasin, et üks sääsk imes ta käel. Kaaslase tähelepanu sellele juhtinult, lükkas A. Grahn täisimeanud sääse suurima ettevaatusega minema, nagu kardaks ta valu teha ühele paremale sõbrale. Üldiselt jätab A. Grahn igale inimesele hea mulje.

Omaette klassi Baltimaadel moodustab järgmine kolmik: 1. K. Lasn, 2. A. Grahn, 3. H. Pukk, kelle kõigi võimeid võib klass paremaks pidada kaasmängijate omast. Paarismängus on paremuse küsimus lahendada Lasn-Pukki ja Grahn-Grotenfeldti vahel. Vast laheneb see maavõistlusel. Pukiga pole ma paarismängus kaotanud. Küll oleme aga võitnud mitu head paari, näiteks daanlased Glerup-Plougmann, kellest esimene Daani meister segapaaris- ja teine meespaarismängus, Läti kombinatsiooni Macpherson-Kusnetsov j. t.

Isiklikult olen tennist harrastanud 14 a. vanusest. Üldse peab see, kes tahab saada heaks tennisemängijaks, algama valgespordiga 14—15-aastaselt. 20—21 vanusaastates peab see noor olema juba väljapaistev mängija. Üksnes siis on tal lootust edaspidisele paremale karjäärile. Koduselt küll tennisega alustanult kahtlesin ma siiski mõnda aega, enne kui valisin lemmikalaks tennise. Tahtsin muuseas hakata kestvusjooksjaks. Lõpliku tõuke tennise harrastamiseks andis mulle E.

Hiob, kes olnud mulle ühtlasi algõpetajaks. Edasi arenesin suure järjekindlusega. Alul tulin koolinoorsoo meistriks, varsti kohe E. meistriks C klassis, veel edasi B klassis, kuna nüüd olen Eesti üldmeister juba mitmes aasta. Arenemistee 14-a. poisikesest kuni Baltimaade parimani oli raskem kui see võib näida kõrvalolijale. Peale kõige muu nõuab tennis majanduslikult mitte just väikseid kulusid — 200 krooni ümber aastas. Juba reketeid lõhun ma 6—7 tükki hooajal.

Kuigi mul rahvusvaheliste vastastega on olnud kohtamisi palju, pean siiski kaebama, et headest vastastest, kellelt õppida, on siiski olnud puudu. Seni olen pidanud leppima enam-vähem endale sarnaste võimetega võistlejatega. Sellepärast, tagamõttega enda edasiarendamise huvides, soovitan veel erilisel osavõttu Daviscupist. Olen praegu 25-aast. ja kuna tennismängijad oma võimete kulminatsioonipunkti jõuavad tavaliselt 25—28 aastate vahel, on mul aeg leida kohtamisi maailmaklassi mängijatega. Selles mõttes meelitat mind Wimbledon. Aastaid tagasi Londonis viibides oli mul lähedane võimalus Wimbledonis turniirist osa võtta. Sellest võimaldast teatavasti osavõtt ainult kvalifitseeritud mängijatele, kellenä kõne alla tulevad rahvuste meistrid, teise koha omanikud või üldiselt tuntud nimedega mehed ja naised. Et tunnistuste hankimine Eestist enda meistriks oleku kohta oleks tookord niikuinii hilinenud võistlustele ülesandmiseks, pidin Wimbledonist loobuma. Nüüd, lõpetanult ülikooli (jura alal), millega vabam aeg tekkinud tennise treeninguks, kavatsen 1934. a. Wimbledonis minna. Loodan, et saan selleks vaba aega ka kaitsevääst, kuhu varsti astun aega teenima.

Tänavusel hooajal tahan võimalikult palju võistelda. Ülikooli lõputööde tõttu ei saanud ma talvel treenida. Ka kevadel hilines see. Sellepärast olin esimestel rahvusvahelistel võistlustel halvas vormis ja pidin vastu võtma paar kaotust välismaalaste vastu. Pärast asusin A. Kleinbergiga intensiivsesse treeningusse ja juba enne sõitu Helsingisse oli mul kindel usk võidusse A. Grahn'i üle. See õnnestuski. Praegu olen säärase vormis, et ma ei peaks kaotama ühelegi lähimate riikide mängijatest. Sügiseks olen kutsutud koos A. Kleinbergiga turneele Poolasse. Peale selle on oodata veel rida teisi välismaalisi võistluskutseid.

Lõppeks veel paar sõna. Mõnelt poolt on olnud juttu tennisemängijate võimetest seoses mängija kasvuga. Kui rääkida lühikestest ja pikkadest mängijatest, siis tõsi küll, viimastel on suur paremus servides. Tegelikult on pikad mängijad tavaliselt oma liigutuses lühikestest palju flegmaatsemad, aeglasemad, mille nad väljamängus peavad siluma muude omadustega. Lühikestel on aga kiirem start palli järele ja üldiselt kiirem reageerimine. Kuulus ameeriklane W. Johnston on 165 sm pikk. Mina olen talt 1 sm lühem, Henry

Soome parim tennisist dr. med.

ARNE GRAHN.

Kaitsemärk
„IRIDINOID“
 iga sule peal.

*Hoiduge
 järeleaimus-
 test*

Kõva: Nr. 777 E. F.
 Pehmed: 888 ja 444

**„IRIDINOID“ kirjutab
 6 korda kauem**

Vabriku esindaja:
A. BERTELOV Tallinn, Dunkri 3.

Cochet on aga täpselt minu-pikkune. W. Johnstoni ja H. Cochet nimedest vastukaaluna W. Tildenile selgub, et mängija kasvul ei ole olulist tähtsust. Jaapanlased maailma väiksemakasvuliste tennisistidena on hästi läbi löönud, ja isiklikult arvan, et jaapanlastel nagu real teistel aladel ka tennisel alles hiilgepäevad ees. Tennisistile ei ole nii suure tähtsusega kasv kui ikkagi treening, võistlemine ja loomupärane talent.

Maailma iga-aastane suurim rahvusvaheline tenniseturniir Wimbledonil klassilistel väljakutel oli ka tänava kõigile spordiringkondadele suureks huvipunktiks. Ka neile, kes tavaliselt polegi tennisest väga vaimustatud. 1933. a. mitteametlikkudel maailmameistrivõistlustel oli aga erilisel suur tähtsus võitjate suhtes. Seda sellepärast, et Prantsuse „maailmavalitsus“ tennisel on tõenäoliselt murdunud ja küsimus seisab, kes pärib vabaksjätava trooni. Austraalia ja Ameerika surusidki end esiplaanile ja Henry Cochet ainsa prantslasena lõpuringides ei suutnud täiel määral kaitsta Gallia kuke au. Poolfinaalis alistus ta jälle kord enam Ellsworth Vinesi üle. Ameeriklane võitis Cochet kolmas kord, setid seekord 6:2, 8:6, 2:6 ja 6:1. Üllatuseks oli jaapanlase Satoh pääs võiduga inglase Austini üle 7:5, 6:3, 2:6, 2:6 ja 6:2 teise poolfinaali. Kuna Satoh vastaseks poolfinaalis tuli australiane Jack Crawford, siis kahe poolfinaalis olid esindatud neli maailmajagu. Ainult Aafrikal polnud ruumi. Crawford võitis jaapanlase 6:3, 6:4, 2:6 ja 6:4 ja tuli järgnenud võiduga Vinesi üle 4:6, 11:9, 2:6, 2:6 ja 6:4 esmakordselt Wimbledonil võitjaks. Neljakordne võitja Cochet on näiliselt ületanud oma võimete kulminatsioonipunkti. See ja ka teiste prantslaste nõrgenenud vorm laseb oletada, et Prantsuse tänava ei suuda kaitsta Daviscupi väärilistel eelmiste aastatele.

Inglismaal on tennisel määratu suur populaarsus. Pealtvaatajaid käib Wimbledonis kümned tuhanded. Pildil käesoleva kirjutuse pealkirjana vaade Wimbledonil eeskujulistele väljakutele. Esiplaanil matsch tänavusest turniirist. Inglise Austin (mängib alati lühikestes pükstes) võidab prantslase Brugnon. Viimane on heki varjus. Montaashis vasakul on Wimbledonil võitja Jack Crawford. Paremalt meie Wimbledonil-meest tulevikus — Eesti mitmekordne meister Kristjan Lasn.

500 aastat jalgpalli

Prantslased väidavad, et nemad olid need, kes 14. sajandil viisid Inglismaale pallimängu, millest on arenenud praegune jalgpall.

Inglise ajaloolistes raamatutes ongi 14. sajandi keskpaigast saadik märkmeid jalgpalli kohta.

Cornwallis mitmed kogukonnad mängisid üksteise vastu. Palli tuli ajada vastu enne kindlaksmääratud puud või ojasse. Pall — suur kui lapsepea — visati turuplatsil üles. Jaht palli järele läks läbi külade ja linnade kitsate tänavate. Mehed ja naised võtsid sellest palli tagaajamisest osa võrdse agarusega. Mitteamängivad kodanikud kindlustasid end uste ja akende taha, kuna mänguhoos olevad võistlejad puruks tampisid otse kõik, mis neid ja palli takistavana jäi teele ette. Juba 14. sajandil Inglise kuningas Eduard II selle tõttu keelas jalgpallimängu Londoni linnapiirides.

Peale Eduard II ka Eduard III Inglismaal ja Karl V Prantsusmaal keelasid 14. sajandil jalgpallimängu: „Kuna see mängijaid eemale hoiab palju tähtsamast vibulaskmise kunstist.“

Järgnes vee keeld. Mäng oli pööraselt toores. Purukslöödud sääreluud olid päevakorras. 16. sajandil surmapõhjuste kindlakstegemise protokollides teatati sagedasti, et surma põhjustasid löögid jalgpallimängul. 1583. aastal ühes „Kurja vaimu väljaajamise kirjas“ nimetati jalgpallimängu „kuratlikuks mänguks“, mis tekitab vihavaenu, kadedust ja tapmist, nagu iga-päevased sündmused seda tõendavad.“

Kus valjud keelud kodanikkudel takistasid jalgpallimängu seespool linnapiirid, seal mindi mängima vabasse loodusesse. Nii arenes n. n. Camballi-mäng ja tuli sõna „champion“, mida tarvitati parima mängija kohta väljal.

Kaua aega mängiti ilma määrusteta. Löödi palli jalgadega ja alles hiljem püstitati väravad. Kuid Itaalias juba aastal 1580 olid mängumäärused. Kummaski meeskonnas mängis 27 mängijat: 15 ajajat, 5 poolkaitsjat, 4 kaitsjat ja 3 tagamängijat. Palli tohtis jalaga lüüa või rusikaga tõugata, kuid palli kandmine oli keelatud.

Lõplikud määrused võeti tarvitusele 19. sajandi teisel poolel (mainitakse 1853. aastat) Inglise sportiharrastavates koolides. Määrused alul kohaldati olemasoleva välja järel. Winchesteris näiteks lubati õpilastel mängida kitsatel cricketivälja ümber asetsevatel mururibadel. Selle tõttu seal arenes rohkem „tihnikutrigimine“ ja jäi kängu „dribbling“. Etonis oli aga rohkem ruumi ja seal olid lubatud pikad löögid, n. n. kicks. Üldine oli keeld, et palli ei tohi kätega puutada.

1872. a. peeti Glasgow's esimene Inglise ja Schoti vaheline võistlus. Üks aasta enne seda pandi alus kuulsatele Inglise karikavõistlustele.

Mängijate rivistus oli tol ajal erinev tänapäevasest. Inglise meeskond mängis seitsme forvardiga, ühe poolkaitsjaga, kahe kaitsjaga ja ühe väravavahiga. Schoti selle vastu pani välja 6 forvardit, 2 poolkaitsjat, 2 kaitsjat ja ühe väravavahi.

1891. a. seati sisse 11 m karistuslööki, kuid alles 1895. a. omandasid jalgpallimäärused nende nüüdsed põhjooned.

Neeger Ameerika spordielus.

Kogu spordi-maailmas äratas suure tähelepanu teade, et üks neeger, nimega Lualles, New-Yorgi Athletic Club'i võistlustel jooksis 400 m uue maailmarekordi-ajaga 46 sek.

Eeskätt saavutus ise! — Kui Carr Pennsylvania ülikoolist sama distantsi jooksis maailmarekordi-ajaga 46,2 sek., seda võistluses maailma parimatega, siis kolmas ja neljas olid temast ja Ben Eastmanist taga vastavalt 8 ja 10 m. See on uskumatuna tunduv juhtum, kui mõtelda, et 400 m jooks maailma parimate vahel tavaliselt otsustub ainult rinnaosaga. Ükski ei kahelnud, et 400 m aeg tähendab Kalifornias peetud olümpiamängude parimat jooksusaavutust. Asjatundjad ennustasid sellele rekordile piiramatut eluiga.

Siis ilmus tundmatu Lualles ja ületas selle fenomenaaalse saavutuse rajal, mis lähedaltki ei ole nii kiire kui Los Angelesi staadionirada. Lualles jooksis oma nii-ütelda ülifenomenaalse maailmarekordi-ajaga rajal, mida läinud sajandi 90-datest aastatest saadik palju ei ole paremaks tehtud. See tõendab, et Lualles paremates oludes oleks jooksnud aja, mis on alla 46 sek.

Mõtlemapanev on see tõsiasi, et Lualles on neeger ja et neegrid Ameerika spordielus viimastel aastatel eriti on tõusnud esile. Möödunud olümpiamängude parimateks kiirjooksjateks osutusid neegrid Tolan ja Metcalfe, kaugushüppes võitis Gordon, kolmas 800 ja 1500 m jooksus oli Edwards, kõrgushüppes esines Johnson ja USA äsjaseks neegri-sensatsiooniks on 19-aastane Owen, kes 7.61 m kaugust hüppab ja ühtlasi on ka parimaid sprintereid. Oweni eelkäija oli endine maailmarekordi-kaugushüppaja de Hart Hubbard, kellel ka kiirjooksus ei olnud palju vastaseid. Kui neeger Drew Stokholmi olümpiamängudel 1912. a. ei oleks saanud rasket lihaserebenemist, siis ilma kahtluseta oleks sellest neegrist saanud maailmameister 100 m jooksus, sest vahejooksus võitis ta pärastise võitja Craigi peaaegu kahemeetrilise edumaaga.

Silmapaistvaks on, et neegrid just kergejõustikus suuresti esile tõusevad. Ameerikas arvatakse selle põhjuseks olevat asjaolu, et neegritel, kes peaaegu eranditult kuuluvad kõige kehvemasse rahvakihti, puuduvad võimalused muude spordialade harrastamiseks.

Peale muu on neegritele eriti sobivad primitiivsed spordialad, nagu hüpped ja jooks, mis nende nende ürgalgelises olukorras olnud kõige tähtsamad elutegurid. Ameerikaanluse mõjul Aafrika neeger muutub tugevaks tüübiks, kes aga ka oma selles uues ümbruses ei kaota endale kaasasündinud elavhõbedalist liikuvust. Mõeldagu ainult neegertantsijate pöörasele tempole, välkkiiretele hüpetele ja liigutustele. Seejuures on silmapaistev, et neegritele on vastikud kestvussaavutused. Seda viimast asjaolu pannakse nende sünnipärase laiskuse arvele.

Kuidas suhtub ameeriklane neegrite järjestkasvavasse saavutusvõimsusesse? Noh, ta võtab selle tõsiasi vastu magushapu naeratusena. Täiesti kindlasti ameeriklasele ei ole see meeldiv, et valge saab mustalt sportlaselt lüüa, kuigi talle teeb headmeelt, et musta jõu abil siin ja seal kindlustatakse mitmedki rahvuslikud võidud.

P. - Ameerika kodusõjast saadik püsib põhiseaduses, et kõik rassid Ühendriikides on üheõiguslikud ja selle põhiseaduse vastu ei saa eksida, ilma et esile kutsutaks raskemaid vapustusi Ameerika natsiooni kogu elamiskompleksis. Hoidutakse kõigist ametlikest sammudest, mis võiksid purustavalt mõjuda üldise ühtekuuluvuse tundele.

Tasapisi avaldatakse aga tugevat survet neegrite iseteadvuse edaspidisele arenemisele. Eraldutakse neegritest nii palju kui see on võimalik, iseäranis nendes osariikides, kus rohkesti neegreid. Samuti jäetakse neegreid välja rahvusmeeskonnast, vaatamata sellele, et need endid sinna on kvalifitseerinud, ja pannakse asemele valgeid. Nii, näiteks, Amsterdami olümpiamängudel jäeti USA 4×400 m meeskonnast välja neeger Lewis ja Los Angelesis jäeti 4×100 m meeskonnast eemale neeger Owen. Tarvitatakse veel muidki vahendeid, et kindlustada valge rassi üleolekut.

Võib-olla, ütlevad mõnedki valged, on sportlikult saavutusvõimsate neegrite üheaegne esiletõus tingitud juhuslikkusest. Sest tuletatagu meelega, kuidas kahvatusid suurte mustade poksijate Johnsoni ja Willsi tähed, kuigi arvati, et nende kuulsus võib varju jätta valge rassi oma.

Seniavaldamatu pilt sprinter Ralph Metcalfe'ist, Ameerika tugeva sprinteritüübi tüübilisest esindajast, kes viimati 220 yardi distantsil püstitas uue maailmarekordi 20,4. Senine maailmarekord oli Locke'i 20,5.

UJUMISE TEHNIKA

Jaapani crawl - uus kool ujumises

FRANK BEAUREPAIRE on tunnustatuinaid Ameerika ujumise spetsse ja treenereid. Peale teoreetiliste teadmiste on B-il suured kogemused ka praktiliselt, kuna ta 1908., 1912., 1920. ja 1924. a. olümpiamängudest osa võtnud ühe siltnapaistva ujajana.

Jaapanlaste ülekaalukas võit Los Angelesi olümpiaujumises on tõmmanud endale kogu maailma tähelepanu. 15-st võimalikust medalist meeste-ujumises võitis Jaapan kümme ning lisaks veel teateujumise. Sääraselt „pilvelõhkuja“-kõrguselt pole varemadel olümpiamängudel suutnud domineerida Ameerika, kelle hegemonia nüüd Los Angelesis purustati nii armutult. Kuid jaapanlaste üllatuslikult esilekerkinud edu ei saa pidada juhuslikuks ega erakordseks nähteks, vaid ta põhjeneb tugeval alusel. Eeskätt: rohkem kui mujal maailmas on Jaapanis ujumine peagu rahvusspordiks. Rohketest jõgedest läbi põimitud ja merest ümbritsetud Jaapan loomusunnil kasvatab elanikest head ujujad. Lapsi õpetatakse seal ujuma juba 4-aastaselt. Pole siis ka ime, et jaapanlastest olümpia võitjaid oli koguni 14-aastaseid. Ujumine on Jaapani koolides sunduslikuks alaks. Igal seltskondlikul ja administratiivsel üksusel on rida basseine. See kõik moodustab rammusa taimelava maailmameistrite võrsumiseks.

Edasi: viimased 12 aastat on jaapanlased pidevalt uurinud ujumise tehnika saladusi. Lõppeks nad leiutasid, kuidas kõige otstarbekohasemalt kasutada tavalist liikumise mehaanikat inimkeha füsioloogia kohaselt lamava keha võimalikult kiiremaks edasiviimiseks vees. Selle otseseks järelduseks oli ameerika ja austraalia crawlide täiendamine. Ainult hea spetsialisti silm võib eraldada jaapani crawl'i teistest crawl'idest, sest pealiskaudsel vaatlemisel näib jaapani crawl väga sarnane olevat näiteks ameerika crawl'iga. Mõlemal crawl'il on ühiseid tunnuseid, seda käte vahelduval etteviimisel, käe veest väljatõstmisel ja jalgade vahetpidamata löökidel alla ja üles. Müüs osas on jaapani stiil aga tunduvalt erinev. Jaapanlased on omaks tunnustanud rea täiesti uusi printsiipe, mis teeb vees edasiliikumise kiiremaks, kui teiste ujumisviiside juures. Kui tuntuks küllaldaselt jaapani crawl'i ja kui on loodud kõik muud eeltingimused, siis iga rahvus võib areneda Jaapani kõrgusele, ilma et tal uuesti läheks vaja jaapanlaste 12 aastat.

Paljud ujumiseksperdid on lahkarvamisel selle kohta, kas on jaapanlased suutnud täiendada ameerika ja austraalia crawl'i tehnikat või mitte. Enamik eitab. Minu arvates kuulub see enamik ühte kahest järgmist liiki „asjatundjate“ hulka. Eitada Jaapani suurt tööd võivad kas need, kes üldse ei taha tunnustada mingisugust edu juba oma eelarvamiste põhjal, või need, kelle teadmised ujumise alal ei ole küllalt suured, et mõista edu, kuigi „asjatundjad“ nimetavad end asjatundjateks ilma hanejalgadeta. Peab ütlema, et kuigi ameerika ja jaapani meetodidel on rohkem sarnadust kui austraalia ja jaapani meetodidel, on jaapanlased väga palju uut toonud kiire ujumise arendamiseks. Jaapanlastel on tunnustatavaid teeneid ja jaapani

Olümpia võitja jaapanlane S. MAKINO, kelle saavutused ujumises kuuluvad maailma parimate hulka. Hiljuti püstitas ta vabalt ujumises 1500 m-is uue maailmarekordi tagajärjega 19.08.1.

crawl on uueks kooliks ujumises. Jaapani kooli peab soovitama kõigile rahvustele, kes tahavad edeneda ujumisspordis.

Paremaks argumentiks jaapanlaste meetodi paremuse tõestamiseks on asjaolu, et rida rahvuseid on juba tarvitusele võtnud nimetatud uue meetodi. Nende seas ka säärane maa, kes annud rida maailmameistreid, kuulub ujumist harrastavate riikide esirinda. Teiseks heaks argumentiks on veel see, et Jaapan ise tõestas oma kooli paremust Los Angelesis, kus ja ka mujal võistelnult ta näitas järgmisi tehnilisi tulemusi vabalt ujumises:

100 m	Y. Myjazaki	58,0
	Kavischi	58,4
	Takahashi	59,2
200 m	H. Toyoda	2.14,0
	Y. Myjazaki	2.14,4
	M. Yasa	2.14,4
	T. Yokoyama	2.15,6
400 m	Oyokoto	4.52,3
	T. Yokoyama	4.53,2
	Sugimoto	4.59,0
800 m	S. Makino	10.16,0
	Kitamura	10.18,7
1000 m	S. Makino	12.54,7
1500 m	Kitamura	19.12,4
	S. Makino	19.14,0

Selili ujumises, milles moodsaks ujumisviisiks on selili crawl, tarvitasid jaapanlased Los Angelesis nii palju kui see oli võimalik samu printsiipe kui oma rinnuli crawlis. Nad võitsid ka kõik medalid olümpia ainsas selili ujumise distantsis — 100 m-is: 1. Kiyokava 1.08,6; 2. Yrije 1.09,8; 3. Kavatsu 1.10,0

Mis on siis öieti jaapani crawl ja jaapani kool?

Silmapaistvamaks omapäraks jaapani stiili juures on suur lõdvendus (relaxation) nii käte kui ka jalgade liigutustes. Suuremaks detailseks nähteks seejuures on käe etteviimisel käe n-ö. „eraldumus“ õlast ja kerest. Edasi on veel sääraseid üksikasju, nagu käe etteviimise liigutuse lühidus ja kiirus, käe pikki edasiliiglemine pärast seda, kui ta õlg ees on sukeldunud vette, pea tugev etteulatamine õlgadest ja kerest hingamise juures jne. Samuti omapärane on lõdvendus jalgade tegevuses ja fakt, et käsi pärast etteviskamist on tublisti lähenenud tõmbele enne veel, kui teine käsi, mis vees surus, on küündinud tõmbe haripunktini.

Lõdvendus ja pingutus käte liigutustes järgnevad üksksteisele kindlas rütmis jarütm on crawl'i põhielemente. Käe lõdvestus algab momendist, millal käsi veest väljatulemiseks hakkab eemalduma kerest. Tähelepanuväärt seejuures on, et käevars veest väljatulnult on selgesti nähtavalt kerest eemal, labakäega rohkem ujumisraja välispiiri poole. Etteviskamisel on käsi juba täiesti lõtv, kusjuures peopesa on pöördud väljapoole. Edasi pöördub küünarnukk veel rohkem väljapoole ja käsi visatakse üle nii kiiresti kui võimalik, kuid sulava liigutusega ilma mingisuguse pingutava nõksuta (üleminekuta). Kui käsi on juba sukeldunud kümme sekundit sentimeetrit allapoole veepinda, on peopesa ikka veel pöördud väljapoole ja alles pärast seda ta vee vastusurve mõjul automaatselt pöördub allapoole, et võimalikult lühidalt ja kiirelt teha pingutusliigutuse veest-läbi-tõmbena.

Kes 400 m alla 48 sek.?

400 m rahvusvahelisesse ekstraklassi kuuluvad üksnes need jooksjad, kes selle distantsi suudavad läbida ajaga alla 48 sek. Selleks on nõuetav keskmise ajana 100 m kohta vähemalt 12 sek. Nagu praksis näitab, on 400 m-is alla 48 sek. saavutamiseks tarvis sprinteri kiirust seoses keskmajooksja vastupidavusega. „Even time“, nii nimetab ameeriklane, kes 400 m distantsis ammust ajast eesotsas olnud, seda omadust veerandmiili läbida sprinteritempos ilma märgatava ajakaotuseta. Seda, et see „even time“-tüüp kõigi maade aktiivsete sportlaste seas väga harvalt esineb, ei tule iseäranis rõhutada, sest nagu alljärgnevast 400-m-maailmaeliidi tabelist nähtub, on seni ainult 29 meest suutnud saavutada aja alla 48 sek.

1.	Lualles USA	46,0	1933
2.	Carr USA	46,2	1932
3.	Eastman USA	46,4 *	1932
4.	Spencer USA	47,0	1928
5.	Meredith USA	47,4 *	1916
6.	Dismond USA	47,4 *	1916
7.	Williams USA	47,4 *	1931
8.	Warner USA	47,4	1932
9.	Wilson Kanada	47,4	1932
10.	Ablowich USA	47,5 *	1932
11.	Liddell Inglise	47,6	1924
12.	Engelhard Saksa	47,6	1928
13.	Bowen USA	47,6 *	1929
14.	Cochrane USA	47,7	1924
15.	Baird USA	47,7 *	1929
16.	Russell USA	47,7 *	1932
17.	Fitsch USA	47,8	1924
18.	Morisson USA	47,8 *	1928
19.	Barbuti USA	47,8	1928
20.	Büchner Saksa	47,8	1928
21.	Burgs USA	47,8	1928
22.	Walter USA	47,8	1928
23.	Peltzer Saksa	47,8 *	1929
24.	Fuqua USA	47,8 *	1932
25.	McCharthy USA	47,8 *	1932
26.	Metzner Saksa	47,8	1932
27.	Ball Kanada	47,9	1928
28.	Neumann Saksa	47,9	1928
29.	Woessner USA	47,9	1932

* 440 yardi (402,33 m).

Täiuslikkuse pärast olgu veel märgitud, et juba aastal 1900 ameeriklane Long kattis veerandmiili täpselt 47 sekundiga, kuid seda sirgteel, vastupidiselt eelpool nimetatutele, kes on jooksnud oma aja kurverajal.

MAITSERIKKAD
PILDISTUSED

KUNINGA 1

ATELJEE AVATUD: K. 9-5, PÜHAP. K. 11-2

1907. a. 1. aprillil Perthis (Lääne-Austraalias) Austraalia professionaal Day samal distantsil saavutas 47,8 sek.

29 eelpoolnimetatute kohtade liigitamisel rahvuste järele 21 kohta kahekümneühiksast on yankeede pärast nende täieliseks triumfiks, sakslasi on 400-m-maailmaeliidis 5, kanadlasi 2 ja üksainus on spordi-emaalt Inglismaalt.

Neeger Luallesi aeg 46,0 sek., mis saavutatud 8. juunil New-Yorgis, on seni veel kinnitamata ja nii on praegu ametlikuks maailmarekordiks Carri 46,2 sek.

EESTI LÄTI

77
82

Eesti 77 Läti 82 — säärane lõpptulemus ripnes saavutuste-kuulutajal tahvilil Omega täpseima kella kõrval. Staadioni kohal kummis aga rasketest vihmapilvedest madal taevast, pilsardades veepiiske krae vahele nukras meeleolus lahkuvatele pealtvaatajaile ja „tegelinskitel“. Külmad veepiisad vast ka kainestasid kõiki neid eelkalkulatsioonide vortijaid, kes spekulatsioonide võiduvõimalusega 4 × 400 m teatejooksus lubasid üldvõidu Eestile. Nüüd tagantjärele oldi sunnitud tunnustama, et liig agaralt oli müütatud karunahka, kui karu ise oli maha laskmata. Selles mõttes mängis 4 × 400 m rumala karuteene kalkuleerijaile ja Eesti võitu ootajaile.

Kainelt juureldes võiks öelda, et vältida maavõistluse kaotust oli raske. Eesti tugevatel

ja rahvusvaheliseltki tunnustatud aladel, nagu odavise, kuulitõuge ja kettaheide, on lätlased küündinud eestlastele lähedale. Vähemalt seevõrd lähedased oma võimetega olid Dimza ja Jurgis eestlastele Sulele, Viidingule ja Feldmanile, et takistasid heidetes Eestit saavutada kaotustele jooksudes tasakaalustavaid punkte. Kolme heidete ala kohta suutis Eesti ainult kuulitõugega saavutada kahepunktalise edu. Hüpetes jäid punktid viiki, kui mitte arvestada kõrgushüppes juhuslikult Lätile kaotsiläinud ühe punktiga. Eesti kaksikvõidule kõrgushüppes olid lätlased juba kümme minutit varem sama suure handicapi annud kaksikvõiduga teivashüppes. Maavõistluse lõpptulemuse otsustasid aga jooksud, kõige rohkem sprindid. Eesti nõrgemateks aladeks kujunesid kiir- ja pikamaajooks. Nagu ütles J. Villemson, pole viimase kümnendi aasta vältel Eestis nii suurt põuda olnud meis distantsides kui nüüd. Neis mais teistest eestlastest tunduvalt parematena suutsid ainsatena rahuldada R. Tomson sprinterina ja E. Prööm staaierina. Juurekasvu pole aga üldse näha, eriti 10.000 m-is. 400 m ja keskmaad olid üldiselt paremad ja neis saavutasid A. Pau ja A. Jürlau väärtuslikke punkte, kuid sprinterite puudus teatejooksudes müüs maavõistluse Lätile.

Kuigi maavõistluse kaotamises kedagi palju süüdistada ei saa, siiski mõningaid paremaid eeltõid oleks maavõistlus siiski vajanud. Kaaluvamatel maavõistluse aladel, teatejooksudes, oleks võidud teha rohkem treeninguid, selleks aegsasti kohale tuues ka provintsist pärit jooksjaid. Näiteks oleks võidud katsetada A. Paud, kas mees suudab tunniajalise vahega teiskordselt rahuldavalt läbida 400 m. Samuti oleks võidud katsetada nooremaid veerandmailereid. Kuid tegelikult ei võetud õppust isegi sellest, et 4 × 100 m teatemeeskonna mõnes punktis ilmes puudusi juba treeningjooksudel. Avaliku saladusena enne maavõistlust oli teada, et Takki kiirus jätab soovida ja et A. Hirsch pole kõige

A. PAU,

sel hooajal erilisel esiletunginud Viljandi sprinter. On praegu Eesti parimaks kesk-lühikesmaa jooksjaks. Tubli lõpupingutusega võitis maavõistlusel 400 m.

kohasem mees. Teatejooksudes rohkem kogunud ÜENÜTO sprinterid oleksid koos Rähna ja Tomsoniga tõenäoliselt võitnud lätlased.

Maavõistlus on sportlik suursündmus ja seepärast oleks pidanud appi koopteerima kõik käepärast olevad jõud. Näiteks selle asemel, et A. Klumberg enne maavõistlust käis Saaremaal ja Läänemaal, oleks ta samahästi võinud käia Tartu- ja Viljandimaal, et trennida neist kohist rahvusmeeskonda määratud võistlejaid. Juba rahvuslikes huvides oleks sihtkapitali valitsus A. Klumbergi sarnast provintsisõitute ümbermuutmist lubanud. Nüüd on muidugi hilja kõigest rääkida, kuid need, kes kõige pealt oleksid pidanud olema ettenägelikud, lootsid, et asjad enesest hargnevad.

Pärast esimest päeva, mil Eesti juhtis 41 : 39, tunti juba võidumaiku suus, kuid pärast 4 × 400 m teatejooksu ja maavõistluse kaotust oli sarnane tunne, nagu oleks tabanud Eesti spordielu mingi kuri haigus ja et vaja oleks otsida arsti. Kuid kes teab, milleks kaotus hea oli. Vast avanevad nüüd silmad ja hakatakse tõepoolest otsima arsti ja arstirohte. Tuleb tervendamist alata laial rindel, alles siis võib loota paremale tulevikule. Pärast maavõistlust oligi kuulda, et sügiseks otsitakse kergejõustiku treener ja alustatakse juba hilinenud ettevalmistustega olümpiamängudele.

Eesti rahvusmeeskonna esinemisega võis üldjoontes olla rahul. Mehed olid eestlased ja pingutasid viimast. Et see viimane kõigil aladel välja ei tulnud, on inimlikult mõistetav. Rida mehi ületas oma selle hooaja maksimumi, osa isegi sedavõrd, et karta on järgnemas ületreeningut (A. Pau, A. Jürlau). Kõige rohkem oma maksimumidest jäid puudu heitjad-viskajad. Olnuks kettaheitese saavutatud kaksikvõit, mida ei saanud pidada päris võimatuks, ja lisana sellele esinenud odaviskes J. Laurson, siis maavõistlus oleks jäänud viiki. Lätlased ületasid peagu kõigil aladel oma selle hooaja maksimumid. Kõige rohkem hoos olid teatejooksjad 4 × 400 m sees. Mehed, kellest ükski sel hooajal polnud 400 m läbinud ajaga alla 53,0, saavutasid nüüd keskmise ajana 52,9. Ka 800 m üllatasid nad suuresti, pealegi kui selles maas julgesti arvestati Eesti kaksikvõiduga. Läti jonn ei jää maha Eesti omast.

Näib, et lätlased on meist ka kergejõustikus otsustavalt mööda rühkinud. Vähemalt tippsaavutustes on nad seda. Nelja Poolt-Läti-Eesti kolmikmaavõistluse ja kolme Läti-Eesti omavahelise maavõistluse kohta on kuue aasta vältel Eesti Läti võitnud ainult kaks korda, mõlemal korral Tallinnas: 1930. a. kolmikmaavõistlusel 119 : 98 ja 1931. a. kaksikmaavõistlusel 81 : 79, viimasel puhul ainult õnnega. Ainuke ala, milles võib loota maavõistluse võidule Läti üle, on tennis.

Maavõistluse paremaks tulemuseks võib pidada A. Jürlau saavutust 800 m jooksus, mis ka protsentuaalselt lähem maailmarekordile. 1.58,6 oli ühtlasi Eesti rekordiks. Teise Eesti rekordi püstitas R. Tomson

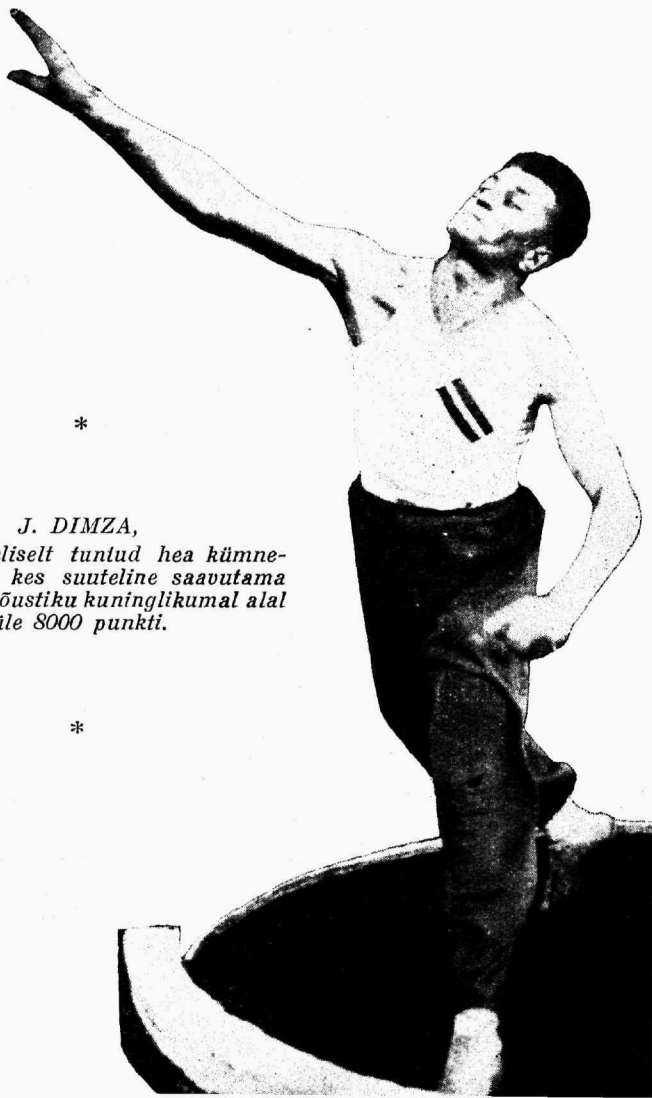
200 m — 22,9, kuid see jääb kinnitamata, kuna Tomson jooksu teisena lõpetades ei saanud purustada lõpulinti.

Pealtvaatajate üldarv kahe päeva kohta oli ümmarguselt 4000, mis tõendab, et huvi kergejõustiku vastu on olemas.

Maavõistlusest võib märkida järgnevat:

Tulemused kiirjooksudes, kaasaarvatult teatejooksud, otsustasid maavõistluse lätlaste kasuks. J. Kivitiis, Läti, oli ülivõimas 100 ja 200 m-is ja veel parem ankrumehena teatejooksudes. Kuigi mehe hiilgeaeg juba selja taga, piisab ta võimetest küllaldaselt meie paremate võitmiseks. Paremusest teiseks sprinteriks maavõistlusel võis pidada R. Tomsoni. 200 m näib talle siiski 100 m-ist rohkem sobivat. Selle väite ulatust ei vähenda ka see, et Tomson 200 m-is jäi Kivitiisest rohkem maha kui lähemas kiirjooksus. Kuid ülepingutus 4 × 100 m teatejooksus andis teiseks päevaks väikese miinuse. 22,9 oli tubli aeg. Edasi arenedes võib Tomsonist loota Eesti rekordile parandajat 100 m-is alla 11,0 ja 200 m-is 22,0 lähedale.

Sakala mees A. Pau ei petnud temale pandud lootustes. Tugeva lõpupingutusega võitis ta 400 m hooaja parima tagajärjega ja isikliku rekordiga — 52,2. Kiirema esimese 200 m läbimisel ja jooksustiili kohendamisel võib ta järgmisel aastal joosta 51,0 puhtalt. Praegu on tal stiiliveana kere ettekallutamise asemel

J. DIMZA,

Rahvusvaheliselt tuntud hea kümnevõistlejana, kes suuteline saavutama sellel kergejõustiku kuninglikumal alal üle 8000 punkti.

kallutamine taha. See vähendab kiirust. Tahakallutus on tingitud jala tõste- ja puusalihaste (elyopsiias) nõrkusest. Sihtvõimlemine võib siin parandust tuua. Viljandis on Paul nähtavasti vähe võimalusi võistlemiseks. Vähesest võistlemisest tingituna ei suutnud ta maa-võistlusel teatejooksu sees 400 m katta rahuldava ajaga.

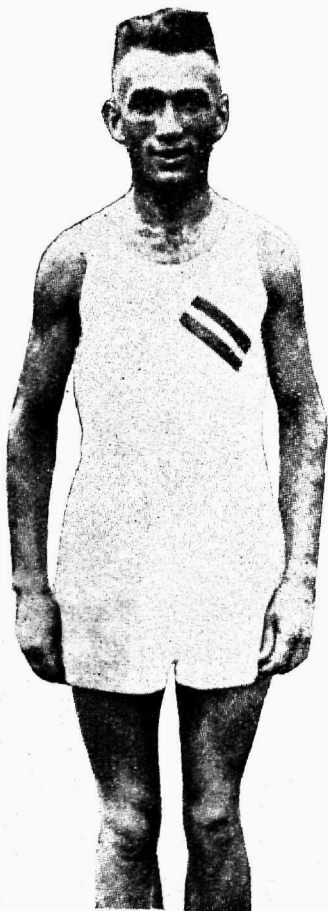
A. Paluvere esines maavõistlusel alavormis, seda rohkem teisel päeval, kaotades Borozdinsile 400 m-is. 110 m tõketes üllatas J. Tomson võiduga Paluvere üle.

4×100 m teatejooksus tuli iga keskmiseks ajaks 11,1. E. Rahn kolmanda jooksjana tasandas eelmiste jooksjate ajal rebenenud vahe ja andis teate R. Tomsonile edasi ühemeetrilise edumaa juures. Viimane 100 m Tomsoni ja Kivitise vahel arenes kõvaks duelliks. Peab arvama, et Tomson lendava stardi kaasabil jooksis 100 m alla 11,0. Võitis Kivitis rinnaosaga. Kirstu-naelaks Eesti võidulootustele kujunes 4×400 m teatejooks. Enne maavõistlust olid sel hooajal meeskondadesse kuulunud jooksjad läbinud järgmiste aegade: Eesti — A. Pau 52,5, A. Paluvere 53,0, O. Pärn 53,8 ja F. Ütt 53,8; Läti — Kivitis 53,0, Martinfelds 53,4, Veidemillers 53,7 ja Nemerovs 53,8. Koguaeg lendavat starti arvestamata Eestil 3.13,1, Lätil 3.13,9. Kuna aga enne teatejooksu starti selgus, et A. Paluvere väsinuna tõenäoliselt ei suuda alla 55,0 joosta ja sama oli karta ka A. Jürlaust, pandi meeskonda J. Villo, keda usti 54,0 jooksvat. Tegelikult jooksis Villo sellest halvemini (54,6), ka Pau näitas ainult 54,5 ja nende kahe ajal tekkinud vahemaa ei suutnud O. Pärn ja F. Ütt katta ja Läti ühtlane meeskond võitis. Läti koguaeg andis keskmiseks iga mehe kohta 52,9! Seega parema kui kardeti. Iga eestlane jooksis keskmiselt 53,8-ga, seega iga vahetus 0,9 sek. halvemini lätlastest.

Keskmaajooksudest oli 800 m võistluste paremaks alaks. Joosti inglasliku taktikaga. A. Martinfelds

V. BUCENIEKS,

rahvusvahelise klassiga Läti staier. Võitis maavõistlusel erilist pingutust avaldamata 1500 ja 5000 m jooksud.

püsis enamikul distantsist kolmanda-neljandana varitsevas positsioonis ja spurtis siis pärast 500 m 100 m tempoga. See oli Jürlaule ootamatu atak, kuid ta asus kohe lätlast püüdma. Viimasele sirgteele jõudnult oli ta paar meetrit lätlastest veel maas, sirgtee viimasel kolmandikul jooksis juba rind-rinnaga, siis varises lätlaste pingutus ja Jürlau võitis 6 m edumaaga. Aeg uus E. rekord — 1.58,6. Ka Martinfeldsi aeg — 1.59,0 — oli omamaa rekordiks. Nagu A. Jürlau pärast seletas, olevat võit nõudnud talt suurt pingutust. Lõpul joosnud ta alateadlikult selle ainsa mõttega, et peab võitma, ise mitte mõistes, mis toimub ümber tema. „Kesk jooksu mõtlesin, et kui kaotada, siis oma parima ajaga, et poleks endale midagi ette heita. Rekordi saavutamise üle on mul hea meel.“ Vastupidi 800 m jooksu põhimõttele, läbis Jürlau teine 400 m kiiremini, puhtalt 58,0. See lubab eeldada, et Jürlau viib tulevikus rekordi lähemale 1.55,0-le. Üldse on A. Jürlau kolmas eestlane, kes 800 m joosnud alla 2 min. Enne teda on sellega toime tulnud J. Villemson 1.59,8 — 1923. a. ja J. Tiisfeldt mitu korda, parim aeg seejuures 1.58,8 — 1930. a.

1500 m oli ettearvatult V. Bucenieksi saak. Alul vedas siiski E. Prööm ja arendas vahemaa 15 m-ni. Bucenieks ja Riekstinsch jooksid sel ajal kõrvuti, et surmata Jürlau tempot, laskmata viimast ühtlasi mööda spurtida. Viimaks aru saades, et Prööm on suurem vastane, asus B. viimast püüdma ja spurtis lõpuks mööda. Prööm püsis mõni aeg kannul, tegi veel ühe vahespurdi ja B-i tempo suurendamisel jäi maha. Bucenieks võitis kindlalt, kuid Pröömi aeg siiski hooaja parim Eestis. Jürlau tuli kolmandaks.

Pikamaajooksudest 5000 m-is jooksis E. Prööm üksnes ajale, et kindlustada Eestile teine koht. Bucenieksi võitmiseks ettearvatult ta võimed ei küündinud. Oma kavatsuse viis Prööm läbi (lähemalt käesolevas numbris mujal). Jooksu lõpul serveeris üllatuse A. Petermann, kes taktikalisele hästitehtult püsis Mottmillersi kannul, üllatades vahespurtidega. Lõpuspurdiga võitis Petermann ja tõi Eestile ootamatult ka 3. koha selles maas. Petermanni aeg võis olla 15.50 ümber. Bucenieks lõpetas tema kohta nõrga ajaga 15.33,4, E. Prööm isikliku rekordiga 15.37,6.

10.000 m-is ei olnud eestlastest lätlastele konkurentte. M. Tumanov on enda rikkunud liig pikkadel maadel võistlemisega ja on lisaks veel füüsiliselt nõrk. Ta jäi võitjast Maleikost peagu ring maha. Aeg võis tal olla 36 min. lähedal. R. Sams kolmandaks tulnult näitas hooaja parima margi selles maas 34.14,8. Maleiko aeg 33.15,0 on konkurentsitus jooksus märkimisväärne. Mottmillers jäi teiseks.

Hüpetes oli suurimaks üllatuseks lätlaste kaksikvõit teivashüppes. 19-aastane J. Liepinsch Dimza õpipoisina töötab kujuneda Baltimaade parimaks teibameheks. Mees leiutati 1. a. ja ta parimaks tagajärjeka samal aastal oli 3.10. Sel aastal oli ta hüpanud 3.42 ja seda furoorem lätlastele oli ta 3.72 maavõistlusel, millega kustutas Dimza rekordi eluküünla. 3.50 ja 3.60 läksid tal esimese katsega, rekord teisega. Lõpul üri-

tas veel 3.80 ületada, kuid oli väsinud. Noor üllatusmees hüppas võrdlemisi puhtas stiilis, tuletades meele 1930. a. Tallinna staadionil nähtud jaapanlast Nishidat. „Läti koloonia“ juubeldus harukordse sündmuse puhul oli põhjendatult suur. Ainus lätlastest, kes nukraks muutus, oli Dimza ise. Näiliselt oli tal kahju oma igavikku varisenud rekordist. Kuid pärast mõneajalist kõrvalehoidumist juubeldusest haaras ta oma õpipoisi sülle ja kandis ta nii väljalt ära. Teine lätlane, Kalninsch, jäi peatuma 3.60-le, mis samuti hea tagajärg. J. Erna, kes oli üllatusvõitjaks l. a. maavõistlusel 3.60-ga, valmistas nüüd pettumuse. Pärast 3.30 ületamist riskeeris ta järgmise kõrguse, 3.40, vahelejätamisega, mis kujunes talle aga komistuskiviks. 3.30-ni hüppab Erna tavaliselt puhtamas stiilis, kuid sellest edasi juba selg all. Sellest ka suur ebakindlus hüpetes. 3.50 ületamine luhtus tal kõik kolm korda ja kuna O. Lepikson vahepeal 3.40 oli üle saanud, jäi Erna viimaseks.

Kaugushüppes sai E. Rähnalt kahe aasta kohta näha jälle 7 m hüppeid, mis tulid teise ja neljanda katsega. Üldiselt hüppas Rähn väga stabiilselt: 6.91 — 7.01 — 6.91 — 7.00 — 6.88. Kuuenda katse rikkus tal publik oma ergutustega. Nagu Rähn pärast tähendas, olnud ta kindel, et Rudzitis Tallinna staadioni rajal üle 7.10 ei hüppa. Vaatamata ennustuse täitumisele võitis Rudzitis siiski 7.04-ga. Rudzitis on 7.30 mees. Rähn lootis heal õnnel kaugushüppe võita, kuid olles ametis staadioni juures, olnud tal võistluspäeval maavõistlusega seoses palju jooksmist, nii et võistlusel oli väsinud. I. Marks saavutas oma maksimumi lähedalt 6.78 ja tuli kolmandaks, kuna J. Dimza ebaõnnestuste tõttu ei saanud kaugemale kui 6.72,5.

Kõrgushüppes jäid kõik hüppajad 10 sm võrra alla poole oma tavalisi võimeid. Neljast 1.80 mehest suutis selle kõrguse ületada ainult A. Kuuse. G. Schmidt jäi 1.75-le, V. Slava 1.70-le, kuna A. Martinfelds ei ületanud esimese kõrguse 1.65 ega toonud Lätile ühtki punkti. Hüppajad vabandasid keskpaarseid tagajärgi pehme hüppekohaga. Imestada tuleb G. Schmidti. Algelises stiilis on ta hüpanud 1.87. Kas ei areneks tast stiili ära õppides 1.90 mehi.

Heidetes jäid tagajärjed eestlaste kohta keskpäraseks. Ainult ketast heitis A. Viiding oma maksimumi lähedalt 44.44, kuid jäi kolmandaks. Tema ning J. Dimza ja N. Feldmanni heited mahtusid poolemeetrilisele maa-alale. Kuni eelviimase heiteni hõljus õhus eestlaste kaksikvõit, kuid siin saavutas Dimza 44.86 ja tuli võitjaks. Enne võistlust treeningkatsetel lõi kas Viiding aplausi publikult 45—46 m heidetega. Kuna ta heitis 45 m piirilt heiteringi poole, seega mitte heiteringis, vaid vabalt, suure hoovõtuga, siis mõistetavalt olid katseheitel tal paremad võistlusheitel. Kui aga Viiding võistlusel esimesel heitel saavutas märksa väiksema tagajärje, kuuldus publikult etteheitet „oi!“

Kuulitõukes suhteliselt väljapaistvamaks resultaadiks osutus J. Suuki esimene tõuge, mis maandus 14.80-le. See oli mehe isiklikuks rekordiks ja on kõigi aegade kohta paremuselt Eesti teine mark. A. Vi-

ding pole kuulitõukes tänavu tõusnud veel täisvormi. 15.17-ga tuli ta küll võitjaks, kuid J. Dimza jäi maha ainult 7 sm.

G. Sule odaviskes kaebab tõmbe ebakindluse üle. Kord külje pealt, kord ülalt tehtuna olevat tõmme juhuslik ja andvat ebastabiilsed heited koos tunduvalt nõrgematena ta l. a. visetest. Sügiseks loodab G. Sule siiski tõusta vormi. Oma poolt võiks soovitada üldse pikemaks ajaks loobuda võistlemisest ja ka harjutamisest odaviskes ja tegeleda teiste aladega. Väljapuhunud käega võivad sügisel visked siis paremini õnnestuda. G. Sule saavutas maavõistlusel 64.74, millest piisab O. Jurgise võitmiseks, kelle parem vise oli 63.62. Oma tänavuse parima viskega 64.85 on Jurgis maailma üheteistkümmes odamees sel hooajal. Teine lätlane, O. Raccena, viskas algelises stiilis, kuid stiili ära õppides võib ta ligineda peatselt 65 m piirile.

Tehnilised tulemused:

100 m: 1. J. Kivitis, Läti, 11,2; 2. R. Tomson, Eesti; 3. A. Feldhuhns, Läti; 4. A. Hirsch, Eesti.

200 m: 1. J. Kivitis, Läti, 22,5; 2. R. Tomson, Eesti, 22,9; 3. K. Liebers, Läti; 4. E. Rähn, Eesti.

400 m: 1. A. Pau, Eesti, 52,2; 2. A. Borozdins, Läti, 52,4; 3. A. Paluvere, Eesti, 53,4; 4. P. Bertulis, Läti.

800 m: 1. A. Jür lau, Eesti, 1.58,6; 2. A. Martinfelds, Läti, 1.59,0; 3. O. Pärn, Eesti, 2.01,4; 4. R. Veidemillers, Läti.

1.500 m: 1. V. Buceniaks, Läti, 4.07,8; 2. E. Prööm, Eesti, 4.10; 3. A. Jür lau, Eesti; 4. Riekstinsch, Läti.

5000 m: 1. V. Buceniaks, Läti, 15.33,4; 2. E. Prööm, Eesti, 15.37,6; 3. A. Petermann, Eesti; 4. A. Mottmillers, Läti.

10.000 m: 1. N. Maleiko, Läti, 33.15,0; 2. A. Mottmillers, Läti, 33.23,4; 3. R. Sams, Eesti, 34.14,8; 4. M. Tumanov, Eesti.

110 m tõkkeid: 1. J. Tomson, Eesti, 16,2; A. Paluvere, Eesti, 16,3; 3. Karlsbergs, Läti; A. Kalninsch, Läti.

A. JÜRLAU,

kelle uus Eesti rekord 800 m-is 1.58,6 oli maavõistluse parimaks tulemuseks.

Enam mänges!

Kaasaegsena meie jalgpalliliikumisele selle renessansist (1920) siiani ja loodetavasti ka edasi, on nende ridade kirjutajal ta enese soovil juba aastaid olnud jumalik võimalus jälgida igasuguseid reforme ja põhipanevaid muudatusi meie jalgpallielu organiseerimises, suhtumata neisse vähemagi kriitikata ja võttes neid enamikult kui kobamisi ja otsimisi teel õigele suunale.

Kaksteistkümmend aastat vaikinud, ei ole vist liig suur patt, kui mõningais ääremärkuis avaldaksin oma tagasihoidlikke arvamusi mineviku ja tuleviku tööle. Selleks, eeskätt, sunnib olevik.

Meie demokraatliku riigikorra juures pole mingi ime, et ka jalgpalliasjandust on siiani juhitud demokraatlikult ega ole näha ette ega ka loota, et meil lähemas tulevikus ametisse kroonitaks mingi jalgpalli-monark. Ühe pisikese maa kohta olevat küllalt, kui tal on rida pallikindralaid, kellest kahjuks üks on alati targem kui teine.

Sellele tarkusele võlgnemegi oleviku suure pessimismi. Kaheteistkümmend aasta jooksul on Eesti jalgpalliliidu juhatusest käinud läbi mitukümmend pallikindralit, kes õilsast tundest, et

4×100 m: 1. Läti (Feldhuhns, Liebers, Dimza, Kivitis) 44,4; 2. Eesti (Takk, Hirsch, Rahn, Tomson) rinnaosa järel.

4×400: 1. Läti (Veidemillers, Nemerovs, Martinfelds, Kivitis) 3.31,6; 2. Eesti (Pau, Villo, Pärn, Ütt) 3.34,4.

Kaugus: 1. A. Rudzitis, Läti, 7.04; 2. E. Rahn, Eesti, 7.01; 3. I. Marks, Eesti, 6.78; 4. J. Dimza, Läti, 6.72,5.

Kõrgus: 1. A. Kuuse, Eesti, 1.80; 2. G. Schmidt, Eesti, 1.75; 3. V. Slava, Läti, 1.70.

Teivas: 1. J. Läpensch, Läti, 3.72; A. Kalninsch, Läti, 3.60; 3. O. Lepikson, Eesti, 3.40; 4. J. Erna, Eesti, 3.30.

Kuul: 1. A. Viiding, Eesti, 15.17; 2. J. Dimza, Läti, 15.10; 3. J. Suuk, Eesti, 14.80; 4. V. Rosenbergs, 13.74.

Ketas: 1. J. Dimza, Läti, 44.86; 2. N. Feldmann, Eesti, 44.53; 3. A. Viiding, Eesti, 44.44; 4. V. Rosenbergs, Läti, 41.98.

Oda: 1. G. Sule, Eesti, 64.74; 2. O. Jurgis, Läti, 63.62; 3. O. Racenajs, Läti, 59.42; 4. A. Niggol, Eesti, 57.18.

A. Adorf.

nad pallirahva poolt on ära valitud ja ametisse kutsutud, liig agaralt ja liig järsult on asunud uute reformide teostamisele. Mul pole praegu andmeid käepärast, kuid mälu ütleb, et näiteks Eesti jalgpalli esivõistluste määrustikku on muudetud tosina aastate jooksul seitse-kaheksa või isegi enam kordi. Selles pole midagi imestada, sest mitmeskümmes peas pesitsevad mitmedkümmend erinevad mõtted ja mis kindral see siis on, kes võimul olles ei pane maksma oma soove ja oma tahtmisi, olgu need vahest nii pentsikud kui tahes.

Agaga küna on niisama katkine, nagu ta oli tosin aastaid tagasi.

Tuttav loodusseadus ütleb — midagi ei sünni iseenesest. Ei lähe küna ise terveks ega parane kord lõhkiöödud jalgpall iseenesest. Ja nii kahju kui sellest ka on, mulle tundub, et momendil seisame lõhkiöödud jalgpalli ees ja mitte ei tea, millisest otsast seda parandama hakata. Mitukümmend pallikindralit on aastate jooksul seda lippinud ja lappinud, aga õiget tossu pole tal juba kaua aega sees olnud. Ei mäletagi enam hästi, millal Eesti võitis oma viimase maavõistluse, nii kaugel on see aeg.

„Meil ei ole mehi. No ütlege, keda teie paneksite rahvusmeeskonda?“ See on tavaline ja jalgpallikindralite poolt patenteeritud vastus mõne kõrvalseisja küsimusele värskelkaotatud maavõistluse puhul.

Ses mõttes on meie demokraatlikel kindralitel õigus — meil pole tõesti mehi. Kuid kelle süü? Ega ometi hakata süüdistama Eesti emasid, et nad pole sünnitanud kuigi tublisid pallimehi?

Huumor on mõnus asi, kuid ei sobi matuslikku meeleollu. Seepärast kõneleme asjast tõsidusega edasi, kuigi meie pallijuhid on sooritanud palju sellist, millel naljakusega on tugevasti ühist.

Kui kaotatakse lahing, ei süüdistata sõjaväge. Hukkub riik, ei põhjusta seda rahvas. Veereb meie jalgpall allamäge, ei ole selles süüdi mängijad.

Milleks siis veel korrata, et vastutavad on alati olnud ja jäävad ka — juhid.

Terves selles kurvas asjanduses süüdistada praegust jalgpalliliidu juhatust oleks ka ülekohutune. Kui karikas jookseb üle, ega selles pole süüdi viimased tilgad. Vigu on tehtud juba ammu ja viimse aeg oleks hakata neid kõrvaldama.

Olen kaugel sellest, et saada mitte väga austava tiitli — hüüdjä hää l kõrbes (kuna see tavaliselt öeldakse mitte just meeldiva into-natsiooniga) — omanikuks, kuid ega keegi saa mulle seda keelda, kui avaldan mõtteid sama vabalt kui pallikindralid on juhtinud meie jalgpalliasjandust.

Resümeerin alljärgneva nelja sõnaga —
meil mängitaks liig vähe.

Jalgpalli hea klass ei olene mitte paarist-kümnest erakordsete võimetega ja ebahariliku suutlikkusega pallimehest, vaid üldisest tasapinnast. (Hugo Meisli väide.)

Kui hakkame kõnelema endi palliklassist, on juba ette teada, et meie ei oma neid paari-kümnet „õigeusklikku“, kõnelemata heast üldtasemest. Vastasel korral me ju oleksime pidanud maavõistlustel näitama senisest paremaid tagajärgi ja elama nende saavutuste aupaistes niikaua, kuni ükskord on lõpp, mis kahjuks kunagi ei jää tulemata ka kõige ilusamal ajal.

Taevataat on meid õige vastutulematul kombel istutanud sarnasele maalarakale Baltimere ääres, kus ei saa palli veeretada aasta läbi, ja peale selle õnnistanud meid juba mitu aastat kestnud majandusliku depressiooniga, mis mingil kombel ei luba kasutada välistreene-reid, et lühikese suve jooksul suudaksime saavutada sedagi, mis teised lõunapoolsed naabrid pika ja ümmarguse aastaga.

Aga eestlane, nagu ta on visa ja sitke, lööb taevataadile käega. Eestlane võtab kätte ja viib läbi oma kavatsused. Kuid ta vajab siis ka õiget ning energilist juhti.

Estlane vajab juhti, kes paneks ta rohkem mängima.

Nende ridade kirjutajal oli alles hiljuti kõnelus meie jalgpalliliidu esimehega ses mõttes, kuidas äratada varjusurmast meie suur-seltside reservmeeskondi.

Otse häbi on mõelda, et esivõistluste tabeli tipus seisavad seltsid — Estonia, Sport j. t. — peavad endil ainult ühe eliitmeeskonna, lisaks paar-kolm reservi, kuna samal ajal naabermaade suurseltsid omavad viis kuni kuus alameeskonda. milledest üha juure võrsub noori ja häid mängumehi. Meiegi määrustik näeb ette reservmeeskondi, kuid mõningate mõttetute paragraafide tõttu määrustikus (reservmeeskonna mängija osavõtmise liiduklassi mängudest) ei pea juhtivad seltsid endile aineliselt kuigi kasulikuks pidada lisameeskondi lisakuludega.

Et nüüd kevadine esivõistluste voor on möödunud ja enne kolme-nelja nädalat sügisene ei alga, võiks vahepeal reservmeeskondade küsimuse kõigiti vastuvõetavalt lahendada. Eeskätt tuleks aga reservmeeskondade vahel panna käiku üks hinnaline karikas. Küll siis meeskondi tekiks kui seeni ja mitte üks igal juhtival seltsil, vaid isegi kaks ehk rohkem.

Täielisim spordiäri Eestis

KAUBAMAJA

„SPORT“

Tallinn, S. Karja t. 18, kõnetraat 446-00.

Soovitab spordiabinõusid
kõigil aladel.

Tennisreketid

Inglise ja Saksa

Jalgpallid

Välismaa ja kodumaa

Pesapallivarustus.

**A.-S. „UNIONI“ JA KÄSITÖÖ-
JALANÕUDE OSAKOND.**

Nõudke hinnakirju.

Soodsad hinnad.

Ses mõttes lubas jalgpalliliidu esimees juba lähemal ajal rattad käima panna ja pole karta, et ta oleks lihtsalt lubanud.

Liiduklassi seltside reservmeeskonnad, kuigi need eksisteerisid vaid tegelikult üheainsa aasta, on isegi selle lühikese aja jooksul annud väga palju häid mängijaid, kellest praegu mitmed on juba pääsnud rahvusmeeskonda.

Fakt kõneleb küllalt selget keelt, et reservmeeskondade instituudi ümberelustamine — siis juba tõesti elustamine — on tarvilik ja soovitatav läbiviimiseks juba kõige lähemas tulevikus.

Ent kuidas elustada provintsi?

Jalgpalliliit on sooritanud väga tänuväärse ülesande, kui on igal suvel läkitanud maale meie paremaid jalgpallimehi treeneritena. Sellest kõneleb küllalt selget keelt ühe pealinna liiduklassi meeskonna hiljutine lüüasaamine Viljandis, kus vaevalt paar nädalat treenerina sai tegutseda rahvusmängija O. Reinfeldt.

Oli ka üldse ime, et Kalev, kes seekord esines Viljandis peksupoisi osas, oma meeskonnaga sõandas välja sõita. Tavaliselt on ju nüüd nii, et ükski liiduklassi meeskond oma kätt ega jalga pealinnast välja ei liiguta, kui esivõistluste punktid teda selleks ei sumni.

Aastaid tagasi oli see siiski veidi teisiti. Jalgpalli tõus provintsis võlgnes tänu esmajoo-

nes sellele, et pealinna seltsid suvistel pühapäevadel aina rändasid mööda maad. On mäletada, kuidas Kalev omal ajal käis Tartus, Türi, isegi Kohilas; Rakverest, Tapast ja muudest linnadest kõnelemata.

Aga nüüd enam ei käida. Liiduklassi suurmeeskonnad tunnevad endid kui haavatud olevat, kui neile tehakse ettepanek sõita kuski provintsikolkasse pallikunsti näitama.

Pallijuhid hädaldavad: meie ei saa ju seltsidele peale sundida, et nad sõidaksid!

Kuid on põhjust arvata, et siiski saaks. Saaks muidugi mitte sundida, vaid meelitada.

Käesoleva numbriga on aastatellijatel hinnata
kaasas

EESTI KEHAKULTUURI AASTARAAMAT

Nr. 7.

Meie oludes oleks praegu erakordselt otsustarbekohane seada sisse paljukõneldud Estonian Cup — Eesti karikas!

Karikas oleks hinnaline ja igavesti rändav. Osavõtt karikavõistlustest kõigile vaba, ka provintsimeeskondadele. Liiduklassi meeskonnad võtaksid osa juba seepärast, et karikat võita, kuna paremate meeskondadega kohtamist igatsev provints eemale ei jääks.

Ja olekski käes, mida soovitakse: provintsi sagedamat kontakti pealinnaga.

Leiaks ka enam-vähem täitmist deviis: enam mängu!

*

Nii raske kui see ka on, kuid kõige selle juures ei saa minna mööda ühest organisatsioonist: Eesti jalgpalliliidust.

On põhjusi arvata, et liit minu ettepanekuid ei poolda. (Mis enesest on väga kummaline, kuid kahjuks siiski tõsi.)

Liidul pole mitte jalgpalliasjad üksi südamele, vaid ka rahaasjad. Peale selle — igal liidujuhatuse liikmel on ka oma selts seljataga ja meil on, kahjuks, kujunenud aastate jooksul traditsioon, et seltsi huvid käivad liidu huvide ees.

Eesti karikas nõuab suurt raha sõidukulude jne. näol. Tulud vaevalt tasuvad kulusid. Tuleb riskida puudujääkidega.

Seltsid omakord ei taha, et meeskond vantsiks kuski Põltsamaal või Mustvees, kui omal lähemal päeval raske liiduklassi heitlus ees.

Sõnaga — on karta suurt vastolu deviisile — enam mängu! Pallikindralid ei taha ja asjal lõpp.

Eel oli juttu jalgpalli-monarkist. Sellised härrad on Rootsis (A. Johanson), Austrias (H.

Meisl), Ungaris (dr. Fodor), Saksas (P. Lindemann) ja Itaalias, seal on Mussolini ise.

Elu on näidanud, et diktatuur polegi nii halb, kui väidetakse. Kuigi olen maailmavaatelt suur demokraat, hindan diktatuuri selles mõttes, et ta seab korra majja. Ta on kui sõjaseadus — üks siis ole kodanikul samuti õigused piiratud.

Ja mis ma sellest salgan — tööpoolest näeksin meie allamäge veereva palliasjäanduse pidurina üht mõjuva käega diktaatorit, kes ei vaataks niipalju sellele, palju raha kassas ja karikaid kapis, kui meie pallielu tervendamisele — diktaatorlike abinõudega.

Ja mis siis ikkagi õige juhtuks, kui värske diktaator paneks maksma sellised määrused:

1) igal liiduklassi meeskonnal olgu üks või kaks reservmeeskonda. Nendeta esivõistlustest osa võtta ei saa.

2) Eesti karikavõistlustest peavad võtma osa kõik liiduklassi, A klassi ja ringkondade klassi meeskonnad. Ehk nad kaotavad esivõistlustest osavõtmise õiguse.

Oleks vähemalt kindel, et saaks — enam mängu!

Kui aga keegi arvab, et pallitase tõuseb ja häid mängijaid saadakse vähema mängudega — no siis jätame mängimise hoopis pooleli.

Ja vaatame, ehk võidame siis isegi Uru-guaid.

O.-Ü.

„ESTO“

Tallinn, Pikk tän. 47,

tel. 444-22

Soovitab hooajaks igasuguseid

spordiabinõusid

PRÖÖMI NURMIGA

A. KLUMBERG

Kõlab liialdatuna ning ebakohasena tarvitada sää-
rast väljendust pealkirjana, nagu on käesoleval kir-
jutusel. Ühel pool jooksja, keda rahvusvahelisel sõera-
jal saab nimetada üksnes algajaks, ja teisel pool jook-
sukuningaks tituleeritud kuulub kilomeetrite õgija
Paavo Nurmi. Juba viimane nimi ütleb paljukordselt
rohkem kui Prööm. Paradoksaalsem seejuures on aga
toodud kahe nime vahel tarvitada sõna duell. Ega
duell pole ometi seoses Nurmi ja Pröömi osavõtuga
staadionil peetud 5000 m jooksust? — võib küsida lu-
geja. Võtame siiski julguse jaatada. Ka poolakas Ku-
socinski nimetas oma esimest jooksuvõistlust Nur-
miga duelliks, kuigi duelli mõttes ei suutnud ta Nur-
mile pakkuda kuigi väärilist konkurentsi. Kusocinski
arenes aga edasi ja järgmistel võistlustel oli ta juba
täisvereline konkurent ja koguni kardetav konkurent
Nurmile. Pärast seda oli kõigile vastuvõetav, et Kuso
oma esimest kohtamist Nurmiga nimetas duelliks.

Kui rääkida Eduard Pröömist, siis võib öelda,
et ka tema annab lootusi, et Eestile areneb Kuso tao-
line jooksja. Pröömi jooksustiil on praegu võrdlemisi
arenematu. Kuid peetagu silmas, et jooksja, kes halva
stiili juures suudab 5000 m katta ajaga 15.40 ümber.
on alati eelistatum tuleviku-mees kui see, kes sama
aega näitab hea stiili juures. 1928. a. võis Kusocinski
tema halva stiili tõttu pidada kõigeiks muuks, kuid
mitte üksnes jooksjaks. Ent stiili andis parandada ja
Kusost arenes jooksja. Ka Pröömi jooksustiil annab
parandada ja kuna Prööm omab jooksjale vajalikku
sisu, siis võib mehele vaadata lootustega. Kui tulla
Pröömi stiili juure, siis ülalkeha tööga võib juba praegu
olla enam-vähem rahul. Kuid jalad ei ole lahtised.
Jalgade tõstelihased on veel nõrgad, veel rohkem nõrk
aga labajalg pahklust. Peamiselt selle viimase mõjul
on Pröömi sammud rasked, eriti jooksu lõpul (5000
m-is), millal annab tunda väsimus. Sellest tingituna
ei suuda Prööm arendada tugevat lõpuspurti, mis ri-
kub ta tehnilisi jooksutulemusi ja annab suure pare-
muse hea lõpuspurdiga vastasele (Bucenieks). Kõiki
ülalnimetatud vigu saab parandada, kui Prööm võtab
enda tugevasti käsile treeningu ja ka elukommetes.
Sel hooajal vaevalt Prööm suudab 5000 m katta alla
15.25, kuid järgmisel hooajal pärast intensiivset tal-
vist treeningut võib ta läheneda 5000 m läbimisele 15
minutiga. Pröömi sammu pikkus on praegu keskmiselt
160 sm, mis kestvusjooksja kohta lühike. Pröömi pik-

kusele vastaks rohkem 190—200 sm. Selle pikkuseni
saab ta samme arendada järjekindla treeninguga paari
aasta vältel.

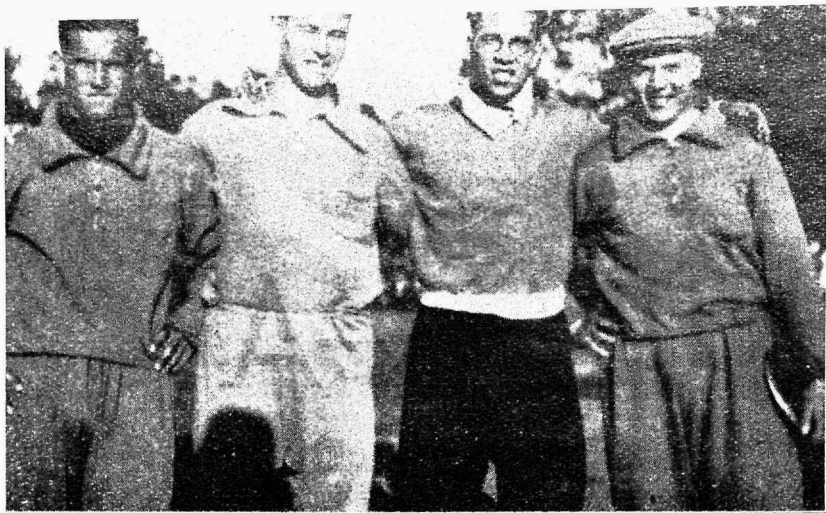
Prööm on praegu võrdlemisi noor — 23 aastat.
Jooksu on ta harrastanud ainult kaks aastat, saamata
selle aja vältel kelleltki head õpetust. Kui Prööm täie-
tahtega anduks oma jooksukarjäärile, siis 1936. a. Berlii-
nis võib ta saavutada mõndagi. Igal juhul loodame, et
Pröömist areneb kõigi viimaste aegade kohta parim
Eesti jooksja distantsidel 1500—5000 m. Hiljem, va-
nemana võib ta üle minna ka 10.000 m jooksmisele.

Lisaks stiili puudustele on E. Prööm ka veel vä-
heste kogemustega jooksja. Tal puudub oskus arendada
oma tempot, oma taktikat, mistõttu ta tugevamate
vastastega võisteldes on iseseisvusetu ja sunnitud
laskma vastast dikteerida võistluskäiku. Sageli pole
see aga kohane Pröömi võimetele. Näiteks duellil Nur-
miga asus ta esimestel ringidel jälgima Nurmit. Tak-
tikaliselt oli see halvasti tehtud, sest igal juhul võis
arvata, et Nurmi läbib maa kiirema ajaga kui see
võimalik oleks olnud Pröömil.

Alljärgnevalt toome tabeli, kuidas oleks pidanud
Prööm katma vahemaad 5000 m sees, et saavutada oma
võimete kohaselt koguaja 15.29,0, ja kuidas jooksis tege-
likult Prööm. Mõningate võrdluste tegemiseks toome
ka Nurmi vaheajad.

Distsants	Kuidas oleks pidanud jooks- ma Prööm	Kuidas jooksis Prööm	Kuidas jooksis Nurmi
400 m	71	69	69
800 "	2.24	2.20	2.20
1200 "	3.02	3.33	3.32
1600 "	4.53	4.47	4.44
2000 "	6.08	6.03	5.56
2400 "	7.23	7.21	7.10
2800 "	8.38	8.39	8.25
3200 "	9.53	9.59	9.39
3600 "	11.08	11.19	10.55
4000 "	12.24	12.40	12.09
4400 "	13.40	13.57	13.25
4800 "	14.55	15.08	14.36
5000 "	15.29	15.51	15.12

Prööm pidi sõltumatult Nurmi tempost arendama
üksnes oma tempot, kusjuures vaheajad pidi talle õel-
dama kõrvalt. Kuid nagu nähtub tabelist, ei täitnud
Prööm kokkulepet, vaid laskis tempo dikteerida Nur-

IATTI TALLINNA STAADIONIL. Odaviske maailmameister M. Järvinen teie eliti keskul. Vasakult G. Sule, A. Viiding, Matti ja N. Feldmann.

MAAILMA JA EESTI KERGEJÕUSTIKU BAROMEETER

15. juuliks kogutud andmed maailma 10 parima tulemuse kohta igal kergejõustiku-alal osutavad, et 1933. a. kesk-hooaja maailmatase on lähedalt võrdne I. a., s. t. olümpia-aasta läbilõikele. Ameerika ülevõim on määratu. 160-st maailma parimast tagajärjest kuulub enamik yankeedele. Seejuures tuleb veel silmas pidada, et tabelist puuduvad tulemused distantside kohta yardides. Kui viimastel saavutatud Ameerika sprinterite ajad vastavalt ümber arvestada meetri-mõõdustikule, siis pääseks veel rohkem ameeriklasi 160 parima hulka. Näiteks ei saa olla kahtlust, et sel puhul saklane Jonath 100 m-is surutaks esikohalt taha poole ja tema ette tuleks veel mitu ookeanitagust atleeti. 16-st alast on Ameerika esikohal 11-el. Soome domineerib 3-el alal: 3000 ja 5000 m jooksudes ja odaviskes, Argentiinal on

mi poolt. Nurmi tempot suutis ta pidada 4 ringi (1600 m) ja oli siis n.-ö. osaliselt välja pumbatud. Ühtlasi oli hilja üle minna tabeli kohasele jooksule, kuigi Prööm vaheajad 2400 ja 2800 m järele ühtusid tabeli omadega. Edasi jooksis ta kolm ringi aegadega üle 80 sek. sellal, kui Nurmi stabiilselt jooksis 74 sek. Lõpptulemusena saavutas Prööm võimalikust 15.29-st üle 20 sekundi halvema aja.

Et aga Prööm võis ja võib joosta 5000 m ajaga 15½ m ümber, tõendas ta Eesti-Läti maavõistlusel. Buceniüksiga võisteldes pidas Prööm oma tempot ega lasknud ennast sisse vedada B-i võttest, kes pärast 2. ringi lõdendas tempo, et võimaldada Motmillersi kannul püsida. Prööm läks aga vedama olles ees paiguti 20 m ümber. Et vahet mitte lasta pikaks venida, oli B. lõpuks sunnitud kaasmaalase unustama ja Prööm kinni püüdma. Prööm jätkas jooksu kindla tempoga, nii et vaheajad peagu sekundilise täpsusega ühtusid ettekalkuleeritud vaheaegadega. Alles lõpuringidel lõdvestas ta tempo, seda jõu säilitamiseks järgmise päeva 1500 m jooksuks. Erinevus tabelist tuli eelviimastel ringidel pärast 4000 m. See lahkumine oli järgmine:

Distants	Oleks pidanud jooksma	Jooksis tegelikult
4400 m	13.40	13.45
4800 "	14.55	15.03
5000 "	15.30	15.37,6

esikoht vasaraheites ja Saksal, nagu ülal märgitud, 100 m jooksus. Eriti ülivõimas on Ameerika 400 m jooksus: 9 parimat on kõik ameeriklased. Kümnendal kohal on Salinas, Tschilli, ja alles viimase järgmisena Euroopa parim Strandwall, Soome. Peagu samasuur on Ameerika ülekaal teivashüppes: 8 ameeriklase kõrvale on „eksinud“ 2 jaapanlast. Ka teistel aladel on 10 parimast enamik ameeriklased, välja arvatud odavise, milles parimate seas kaks yankeed. Odaviskes pääseb ainsa eestlasena 10 parima hulka G. Sule, platseerudes 66.35-ga kuundana. Teistel Eesti parematel aladel — kuulitõukes, kettaheites ja kõrgushüppes — on eestlased teise kümne hulgas. Soomlased on ülekaalus 3000 ja 5000 m jooksudes: esimeses on 3 ja teises 4 esikohta nende nimel.

Maailma parimate tabelist toome:

100 m:

1) Jonath, Saksa, 10,3; 2) Dyer, Ameerika 10,4; Anderson, Ameerika, 10,4; Bianchi-Lutti, Argentiina, 10,4; Borchmeyer, Saksa, 10,4; Berger, Hollandi, 10,4.

200 m:

1) Metcalfe, Ameerika, 20,4; 2) Owens, Ameerika, 20,7; 3) Yoshioka, Jaapani, 21,2; 4) Jones, Ameerika, 21,3; 5) Jonath, Saksa, 21,3.

400 m:

1) Luvall, Ameerika, 46,0; 2) Hardin, Ameerika, 47,1; 3) Fuqua, Ameerika, 47,2; 4) Ablowich, Ameerika, 47,3; 5) Eastman, Ameerika, 47,5.

800 m:

1) Hornbostel, Ameerika, 1.50,9; 2) Cunningham, Ameerika, 1.50,9; 3) Eastman, 1.52,0; 4) Kubash, Ameerika, 1.52,2; 5) Michelson, Soome, 1.53,3.

1500 m:

1) Cunningham, Ameerika, 3.52,3; 2) Bonthron, Ameerika, 3.54,0; 3) Purje, Soome, 3.55,5; Isohollo, Soome, 3.55,5; Beccali, Itaalia, 3.55,5.

3000 m:

1) Lehtinen, Soome, 8.19,5; 2) Isohollo, Soome, 8.19,6; 3) Virtanen, Soome, 8.20,8; 4) Lindgren, Rootsi, 8.34,4; 5) Rochard, Prantsuse, 8.36,2.

5000 m:

1) Lehtinen, Soome, 14.41,4; 2) Toivonen, Soome, 14.41,6; 3) Isohollo, Soome, 14.45,9; 4) Virtanen, Soome, 14.53,6; 5) Rerolle, Prantsuse, 14.58,8.

110 m tõkkeid:

1) Keller, Ameerika, 14,1; 2) Meier, Ameerika, 14,2; 3) Moreau, Ameerika, 14,3; 4) Viljoen, Lõuna-Aafrika, 14,6; Beard, Ameerika, 14,6; Morris, Ameerika, 14,6.

Kõrgus:

1) Marty, Ameerika, 204,5; 2) Johnson, Ameerika, 202; 3) Spitz, Ameerika, 198,5; 4) Peräsalo, Soome, 198; 5) van Osdell, Ameerika, 197.

Kaugus:

1) Owens, Ameerika, 762; 2) Nambu, Jaapani, 760; 3) Harada, Jaapani, 747; 4) Brooks, Ameerika, 747; 5) Tolamo, Soome, 746.

Teivas:

1) Graber, Ameerika, 434; 2) Brown, Ameerika, 430,5; 3) Cordy, Ameerika, 426,7; 4) Vonsovitz, Ameerika, 422; 5) Müller, Ameerika, 421; Deacon, Ameerika, 421; 7) Ooe, Jaapani, 420; Nishida, Jaapani, 420.

Ketas:

1) Jones, Ameerika, 51.20; 2) Anderson, Ameerika, 50.33; 3) Laborch, Ameerika, 49.94; 4) Kotkas, Soome, 49.64; 5) Remezc, Ungari 48.67; 6) Dunn, Ungari 65.04.

Oda:

1) Järvinen, Soome, 76.10; 2) Veimann, Saksa, 71.63; 3) Pentillä, Soome, 66.97; 4) Steingross, Saksa, 66.75; 5) Ilhanamäki, Soome, 66.58; 6) Sule, Eesti, 66.35; 7) Purvis, Ameerika, 66.00; 8) Stöck, Saksa, 65.96; 9) Osdell, Ameerika, 65.68; 10) Varszegi, Ungari 65.04.

Kuul:

1) Torrance, Ameerika, 16.10; 2) Lyman, Ameerika, 16.06,5; 3) Crowby, Ameerika, 16.00; 4) Kirkman, Ameerika, 15.98; 5) Heljasz, Poola, 15.94.

rika, 16.06,5; 3) Crowby, Ameerika, 16.00; 4) Kirkman, Ameerika, 15.98; 5) Heljasz, Poola, 15.94.

*

Võrreldes eelmises „Spordilehes“ ilmunud viie parima tagajärgi 17. juuliks kogutud andmetega on Eesti kergejõustiku baromeeter tõusnud. 75-est eelmise kuu 5-est paremast tagajärjest on uude tabelisse pääsnud ainult 22. Eriti mõjuvad baromeetri tõusule olid M. Järvis ja P. Nurmi osavõtuga peetud võistlused staadionil, katsed Eesti-Läti maavõistluse vastu ja maavõistlus ise. Märkatav on, et 5-e keskmine tagajärg igal alal on Eestil parem Läti vastavast. Järeldus sellest on, et oluks mõlemad maad maavõistlusel esinenud igal alal rohkem kui kahe mehega, oleks võitnud Eesti.

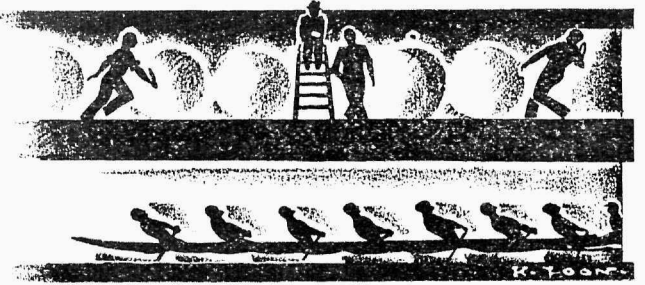
Kümne parima keskmine tagajärg on praegu lähedalt võrdne 1932. a. läbilõikele. See lubab eeldada, et käesolev aasta näitab tõusu Eesti kergejõustikus, kuna түsedam pool hooajast, millal alles tõeliselt vormi tõustakse, on alles ees. Kümne keskmine tagajärg on praegu: 100 m — 11,48; 200 m — 24,8; 400 m — 53,93; 800 m — 2.04,3; 1500 m — 4.15,6; 5000 m — 16.18,9; 10.000 m — 35.13,9; (viie keskmine, kuna rohkem mehi pole seda distantsi jooksnud), 110 m tõkkeid — 16,84; kõrgus — 1.78,6; kaugus — 6.71,5; kolmik — 13.29; teivas — 3.34; kuul — 13.93,5; ketas — 42.56 ja oda — 57.09.

Läinud aasta keskmine on ületatud järgmistel aladel: 800 m, 110 m tõkkeid, kõrgus ja eriti tunduvalt kettaheites ja odaviskes.

Eesti 5 parimat 17. VII 33 olid:

	I	II	III	IV	V
100 m . . .	11,2 R. Tomson, Kalev.	11,3 A. Hirsch, Kalev.	11,4 F. Krassikov, Kr. NMKÜ.	11,4 J. Kadak, ÜENÜTO.	11,5 A. Allan, ÜENÜTO.
200 m . . .	22,9 R. Tomson, Kalev.	24,4 V. Laats, ÜENÜTO.	24,5 J. Tomson, Kalev.	24,7 A. Hirsch, Kalev.	24,9 F. Krassikov, Kr. NMKÜ.
400 m . . .	52,2 A. Pau, Sakala NS.	52,8 A. Jür lau, Kalev.	53,0 A. Palu vere, Kalev.	53,8 O. Pärn, Kalev.	53,8 F. Ütt, ASK.
800 m . . .	1.58,6 A. Jür lau, Kalev.	2.01,4 O. Pärn, Kalev.	2.04,3 K. Laas, Tartu Kalev.	2.04,4 O. Saar, ÜENÜTO.	2.04,7 J. Anon, Tartu Kalev.
1.500 m . . .	4.10,0 E. Prööm, Kalev.	4.11,8 A. Klemmer, ÜENÜTO.	4.13,1 A. Jür lau, Kalev.	4.13,8 O. Saar, ÜENÜTO.	4.14,8 A. Kaalep, Kalev.
5.000 m . . .	15.37,6 E. Prööm, Kalev.	15.50,6 A. Petermann, Vaprus.	15.54,0 R. Sams, Harju malev.	16.01,0 A. Kaalep, Kalev.	16.08,0 M. Prost, Tartu Kalev.
10.000 m . . .	34.14,8 R. Sams, Harju malev.	34.18,0 M. Tumanov, Kalev.	35.25,6 L. Öun, Nõmme Kalju	35.51,8 A. Koidu, Tartu Kalev.	36.19,6 N. Vassmann, Puhkekodu.
110 m . . .	16,1 A. Palu vere, Kalev.	16,2 J. Tomson, Kalev.	16,8 E. Labent, Tartu ÜENÜ.	17,0 A. Reisner, ASK.	17,1 R. Tomson, Kalev.
Kõrgus . . .	1.90 A. Kuuse, ÜENÜTO.	1.85 G. Schmidt, ESS.	1.83 E. Knuut, ÜENÜTO.	1.80 G. Sule, ASK.	1.76 H. Roosson, Sakala NS.
Kaugus . . .	7.01 E. Rähn, Kalev.	6.86,5 R. Tomson, Kalev.	6.85 I. Marks, Tartu ÜENÜ.	6.78 A. Kongas, Tervis.	6.77 H. Roosson, Sakala NS.
Kolmik . . .	13.84 E. Rähn, Kalev.	13.43 I. Marks, Tartu ÜENÜ.	13.31 H. Roosson, Sakala NS.	13.21,5 I. Jürgenson, Kalev.	13.12 G. Kalm, Kalev.
Teivas . . .	3.55 J. Erna, Kalev.	3.40 E. Ärmann, Tartu ÜENÜ.	3.40 H. Michelson, Tartu Kalev.	3.40 O. Lepikson, Kalev.	3.35 H. Kobbin, Ambla SR.
Kuul	15.44 A. Viiding, Tall. PS.	14.80 J. Suuk, Tall. PS.	14.19 P. Määrils, Valga ÜENÜ.	14.18 N. Feldmann, ASK.	14.09 O. Erikson, ASK.
Ketas	45.76 O. Erikson, ASK.	45.50 N. Feldmann, ASK.	45.08 A. Viiding, Tall. PS.	43.93 K. Kask, Kär u ÜENÜ.	42.42 E. Lilienthal, Narva PS.
Oda	66.35 G. Sule, ASK.	60.05 J. Laurson, Tartu Kalev.	57.91 A. Niggol, Tartu Kalev.	57.20 A. Mägi, Tartu ÜENÜ.	56.46 A. Verder, Rakvere RK.

Meie Ajaleht

A. Hahn 25 aastat sporditegelane.

Eesti jalgpalli alal suuri teeneid osutanud Alfonso A. Hahn, pühitses hiljuti oma 25 aasta sporditegevuse juubelit. Eriti hinnatavad on A. Hahni teened TJK vastu, millise klubi laostumise vältimiseks ta 1932. a. tegi pingutatud tööd. Ajakirjanduse alal on juubilar tegutsenud spordiajakirjanikuna „Revalsche Zeitung“ juures. Ühtlasi on ta Tallinna Spordipressi Klubi abimees. Ka E. Spordilehe vastu on A. Hahn palju kasulikku näidanud. Soovime juubilarile edu edaspidiseks veel suuremaks rühkimiseks spordi organiseerimise alal.

A. Kuuse 1.90 kõrgust!

Ainult 11 eestlast on ületanud 1.80.

Viljandis peetud ÜENÜTO — Sakala NS klubimatschil A. Kuuse esimese eestlasena hüppas üle 1.90. See kõrgus läks tal küll kergel riivamisel, kuid eelnenult oli ta puhtalt ületanud 1.88, mis uut Eesti rekord. Endine kuulus tagajärjega 1.87 G. Schmidtile. Üldse on Eestis ainult 11 meest olnud, kes võistlustel ületanud 1.80, nende seas praegu Soome riigi alamana K. Kotkas. Paremusesjärjestus on järgmine:

1.90	A. Kuuse	1933
1.88	G. Schmidt	1932
1.85	E. Roht	1928
1.83	A. Klumberg	1926
1.83	E. Knuut	1933
1.82,5	V. Ever	1924
1.81	N. Küttis	1931
1.80	G. Sule	1930
1.80	K. Klein	1931
1.80	E. Tuhk	1931
1.80	K. Kotkas	1931

A. Kuusest on loota, et küündib veel kõrgemale 1.90-st. Tema järgmisena annab seks lootusi veel E. Knuut. Ka G. Schmidt peaks suutma nii kõrgele.

5 rekordi Pirita basseinis.

Kalevi rahvuslikkudel ujumisvõistlustel 16. juulil üllatasid veesportlased tublide saavutustega. Intensiivne talvine treening kandis vilja. Katsevõistlustena Riias peetavate rahvusvaheliste võistluste vastu olid konkurents vesisel rajal väga pinev. Kõige ägedam oli ta 500 m rinnulujumises. Senist meistrit Trahovit atakeeris noor ujuja Gröön suure õnnestumisega. Trahov püüdis tempo kiirendamisega vastasest vabaneda, kuid Gröön oli küllaldaselt vastupidav selle vältimiseks. Viimasel 50 m-il toimus meie oludes harukordne duell. Mõnikümme minutit enne lõppu Gröön spurtis mööda ja võitis kahemeetrilise edumaaga. Grööni aeg uus E. rekord — 8.59,9, seega tunduvalt parem endisest Trahovi nimelisest — 9.38,0. Ka Trahovi ja kolmandana

platseerunud Tannvaldi ajad olid paremad end. rekordist.

Teised rekordid püstitati: 200 m vabalt ujumises Mõtlik 2.44,2; 200 m selili — Volke 3.12,0; 500 m vabalt — Mõtlik 7.34,2; 4×100 m teateujumises Kalevi meeskond koosseisus Volke, Mõtlik, Bachtejev ja Muido — 5.07,0.

Jalgpalliprimus.

Osaliseks suurele austusele sai 15- a. kooliõpilane Albert McCarthy. On ju teada, et Inglismaal on jalgpallisport otsekui rahvuslik asi, ja nii võib meilgi aru saada, et vaimustatud inimhulk kogunes Inglise koolide parimaid jalgpallimängijaid juubeldavalt austama. Otustavas võistluses ühe teise kooli vastu avitas Albert McCarthy oma meeskonna võidule ja sellega Inglise koolide jalgpalliauhinna võitmisele. Nelikümme tuhat inimest oli kogunenud koolide finaalmängule ja nad kõik juubeldasid päevakangelasele. Kuid sellest ei olnud veel küllalt: järgmisel päeval korraldati veel eriline võidupühitsemine, millest ilmus võtma osa kaks tuhat inimest. Õnnest hilgavatena istusid vanemad oma poisi kõrval ja isa kinnitas alati uhkena, et ta on juba ette teadnud, et ta poeg ei jäta oma meeskonda hädasse. McCarthy, kes mängis värvavahina, on Inglise asjatundjate arvamiselt sellel matschil tulnud toime suurepärase saavutuskega. Võitja kooli meeskond sai autasuks erakordse vaba päeva. Külalised, kes võidupühitsemisest võtsid osa, sattusid sellisesse vaimustusesse, et jalgpallimeeskond saalist kõrvalukse kaudu poolsalaja lahkus, kuna juubeldamine nendele oli muutunud juba koormavaks.

See on distsipliin!

Rugbyvõistlusel ühes Lõuna-Prantsusmaa linnas protesteeris üks mängijatest kohtuniku otsuse vastu. Selle tulemusega, et ta — — tugeva kõrvakiilu sai. Ja selle oma enese meeskonna kaptenilt. Kas protesteerinu sellest löögist oli nii jahmunud või tuli ta arusaamisele, et ei ole spordimehelik protesteerida kohtuniku otsuse vastu — kuid igal juhul ta ühtki sõna vastu lausumata asus pärast kõrvakiilu saamist jälle oma kohale ja mängis edasi.

Peale muu on märkida, et selles meeskonnas ei ole viimase kolme aasta kestes olnud ühtki mängija-üleminekut. Mis seesuguse meeskonnadistsipliini juures ei ole nii väga imestusväärne...

Eesti mitmekülgsemad hüppajad.

Sel hooajal näidatud saavutuste najal võib kaht meest pidada Eesti mitmekülgsemateks hüppajateks 1933. a. kohta. I. Marks, Tantu ÜENÜ, on hüpanud kõrgust 1.75, kaugust 6.85 ja kolmikut 13.43. H. Rossonil, Sakala NS, on tagajärjed vastavalt 1.76 — 6.77 — 13.31. H. Rossoni tagajärjed on Viljandimaa uuteks rekordideks. Nad on saavutatud korraga ühel kergejõustikumiitingul Viljandis. Marksi margid on pärit mitmest võistlusest.

Eesti Kiviõli A. Ü.

Juhatus ja müügikeskus: Tallinn, Vene 7, kõnetr. 464-50, 463-05, 465-56.

TEHAS: Kiviõli jaam — Kõnetraat: Sonda 15.

TEHASE SAADUSED:

- 1) Parimas headuses **kütteõli, immutusõli, mootornafta, katusepapiõrv, fenolaat** ja muud saadused põlevkivist.
- 2) Kõrge kvaliteediga segamata kodumaa avio- ja autobensiin „ESTOLIN“ ja denatureerimis-bensiin „ESTOOL“.

Suurimat kiirust ja kokkuhoidu kütteaaine kulus kindlustab igale autoomanikule, autojuhile ning mootorratturile

segamata kodumaa bensiin —

Selle bensiiniga on saavutatud kõik parimad Eesti auto- ja mootorspordi võistlustagajärjed.

Kohvik ja kondiitriäri

H. Feischner

Tallinn

Harju tänav 45

Kõnetr. 445-00

JO O G E

KAUKASUSE LOOMULIKKU
MINERAALVETT

NARSAN

VÄRSKENDAVA LAUAVEENA

MÜUGIL KÕIGIS
PARIMATES ARIDES

Suurmüügi ladu:
Tallinn, Kuninga tän. 5—4

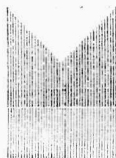
KAUBANDUS-TÖÖSTUS-AKTSIASELTS

„KREENBALT“

Tallinn, S. Karja 13 Postkast nr. 346

Telefon: oma keskjaam 42544

Telegrammi aadress: „KREENBALT“, Tallinn

JÄRGMISTE KODUMAA TEKSTIILVABRIKUTE
MÜÜGIKESKKOHT JA PEALADU:

Nõudke kodumaa kaupu!

**Balti Puuvilla Ketramise ja Kudumise Vabriku A.-S.
Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri O.-Ü.
Sindi Tekstiilvabrikute Üh., end. Vóhrmann & Poeé
Eesti Niidivabriku Ühisus**

**Kõikide ülalnimetatud vabrikute saaduste
en-gros-müük**

Nõudke kodumaa kaupu!